
Aika: 15.08.2017 klo 18:00 - 20:53

Paikka: Kaupungintalo, kokoushuoneet 1-2

LUETTELO KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA

§	Otsikko	Sivu
73	Kokouksen järjestäytyminen	3
74	Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)	4
75	Villa Bredan palvelukeskus , lisämäärärahaesitys	5
76	Poikkeamishakemus, 235-2-120-4, Kirkkotie 12	8
77	Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2018 - 2020	11
78	Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018 – 2020	28
79	Kuntalaisaloite Villa Junghansin puiston säilyttämiseksi	34
80	Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2016	36
81	Yhdyskuntavaliokunnan päätösvallan delegointi	38
82	Yhdyskuntavaliokunnan kokousaikataulu syksyllä 2017 ja pöytäkirjojen tarkastaminen	39
83	Yhdyskuntatoimen maksut ja taksat vuodelle 2018	42
84	Yhdyskuntatoimen vuoden 2018 talousarvion sekä vuosien 2019-2020 taloussuunnitelman ja vuosien 2018-2022 investointiohjelman valmistelu	44

Puheenjohtaja Finn Berg

Läsnä:	Berg Finn Wahlstedt Virva Degerholm Lotta Björk Bo-Christer Sederholm Camilla Eväsoja Elina Laakio Mika Jääskeläinen Tapani von Essen Kristian Rintamäki-Ovaska Tiina Harju Marianna Ronnie Björkman Tomi Salminen Porvali Leena	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen Kh:n edustaja Ytjoht/esittelijä vj, poistui klo 18.35 rakennuttajapääll., asia 3, poistui klo 20.05 sihteeri

Allekirjoitukset	Finn Berg puheenjohtaja Hyväksytty sähköpostitse 17.8.2017	Leena Porvali sihteeri

Käsitellyt asiat	73 - 84

Pöytäkirja tarkastettu

Allekirjoitukset	Bo-Christer Björk Tarkastettu sähköpostitse 17.8.2017	Elina Eväsoja Tarkastettu sähköpostitse 20.8.2017

Pöytäkirja asetetaan yleisesti nähtäville	Kauniaisten kaupungin kotisivuilla 22.08.2017

Todistaa	Karola Nyman ilmoitustaulun hoitaja

Yhdyskuntavaliokunta

§ 73

15.08.2017

Kokouksen järjestäytyminen

YLKV 15.08.2017 § 73

Yhdyskuntavaliokunta

- toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi
- valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

.....

Toimialasihteeri esitteli kokouksen aluksi kokouskäytäntöä (**oheismateriaali** Extranetissä).

Päätös:

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Bo-Christer Björk ja Elina Eväsoja.

Oheismateriaali

Yhdyskuntavaliokunnan pöytäkirja 2017_08_15 hyväksytty ja tarkastettu

Yhdyskuntavaliokunta

§ 74

15.08.2017

Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)

YLKV 15.08.2017 § 74

Valiokunnalle on lähetetty viranhaltijoiden päätöspöytäkirjoja edellisen kokouksen jälkeen tehdyistä päätöksistä, jotka voidaan kuntalain 92 §:n mukaan ottaa valiokunnan käsiteltäväksi. Otsikkoluettelo on esityslistan **oheismateriaalina**.

YTJ:

Valiokunta merkitsee tiedokseen oheismateriaalista ilmenevät päätökset ja päättää olla käyttämättä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali

Viranhaltijoiden päätökset

Yhdyskuntavaliokunta

§ 75

15.08.2017

Villa Bredan palvelukeskus , lisämäärärahaesitys

26/02.02.00/2017, 984/10.03.02/2014

YLKV 15.08.2017 § 75

Lisätiedot:

rakennuttajapäällikkö Tomi Salminen, puh. 050 411 5905
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Villa Bredan saneeraus- ja laajennushanke perustuu senioriasumisen ja tehostetun palveluasumisen tarpeisiin. Kyseessä on euromääräisesti suurin talonrakennushanke, jonka Kauniaisten kaupunki on toteuttanut.

Villa Bredan investointihankkeen määrärahat (15 967 783 €) tulevat ylittymään. Kustannuspaineita aiheuttavat erityisesti saneerausosan arvioitua suuremmat korjaustarpeet. Tämä on alustavasti todettu mm. kaupungin osavuositarkastuksessa per 30.4.2017, joka on käsitelty KH:ssa 20.6.2017. Hankkeen määrärahat perustuvat kaupunginvaltuuston päätöksiin 10.6.2013 ja 16.3.2015.

Rakennuttajapäällikkö Tomi Salminen on mukana kokouksessa esittelemässä hanketta ja vastaamassa kysymyksiin.

Saneerausosan talotekniikka (erityisesti vesijohdot ja viemärit) osoittautui toteutuksen käynnistyttyä kunnoltaan suunnitteluvaiheessa arvioitua ja tehdyissä putkistojen röntgenkuvauksissa havaittua huomattavasti huonokuntoisemmaksi. Tämän seurauksena vanhalla korjattavalla osuudella on jouduttu tekemään kattava putkiremontti muun korjaustyön yhteydessä. Putkiremontin teettäminen myöhemmin (alle 5 vuoden sisällä) rakennuksen ollessa käytössä ei olisi ollut järkevää.

Putkiremontin mittava laajuus on selvinnyt hankkeen käynnistyttyä purkutöiden jälkeen, mikä on vaikeuttanut hankkeen suunnitelmallista toteutusta sekä kustannusten ja aikataulun hallintaa. Hankkeen laajuuden muuttuminen työmaavaiheessa aiheuttaa useita haasteita mm. suunnitelmien päivittämiseksi, päätöksenteolle ja aikataulun hallinnalle.

Saneerausosalla putkiremontissa uusitaan rakennuksen lähes kaikki lämpö-, vesi- ja viemäriputket. Putkiston uusimisesta on seurannut lisäksi rakennusteknisten ja sähkötekniisten töiden laajeneminen, työmaan yleiskustannusten lisääntyminen, suunnittelukustannusten nousua ja paineita hankkeen valmistumisen aikatauluun.

Urakoitsijalla on rakennusurakan yleisten sopimusehtojen perusteella oikeus saada korvaus urakka-ajan pidentymisestä tai ns. ryntäyskuluista, mikäli heidän työmääränsä oleellisesti kasvaa. Ryntäyskuluilla tarkoitetaan käytännössä yli- ja viikonlopputöitä, mikäli lisäaikaa ei myönnetä. Urakoitsijan tekemien tarjousten ja yhdessä tarkistettujen laskelmien perusteella on edullisempaa rynnätä ja saattaa rakennus valmiiksi urakasopimuksen mukaisessa aikataulussa kuin pitkittää hankkeen valmistumista.

Työmaan oli saatava päätös ryntäämisen tilaamisesta tai hylkäämisestä 11.7.2017 mennessä. Päätöksentekoon ei hankevastaavalla ollut valtuuk-

Yhdyskuntavaliokunta

§ 75

15.08.2017

sia jo valmiiksi vaikean määrärahatilanteen takia. Asiasta tiedotettiin KV:n, KH:n ja YLKV:n puheenjohtajia. Syksyllä ryntääminen ei olisi enää ollut aikataulun puolesta mahdollista, joten rakennuttajapäällikkö valtuutettiin tilaamaan ryntäys urakkatarjouksen mukaisesti kattohintaisena (733 029 €). Kaupungin edun mukaista oli käydä neuvottelut kesällä ja tilata ryntääminen. Rakennuttajapäällikkö kävi urakoitsijan kanssa useita neuvotteluita, joiden jälkeen ryntääminen tilattiin 14.7.2017 kattohintaan ja samalla koh- tuullistettiin muita lisätyökustannuksia. Sopimukseen kuului, että urakoitsija poisti muita vaateitaan yhteensä 118 454 € arvosta.

Edellä selvitetyn lisäksi hankkeessa on tehty normaaliin tapaan hankkeen aikana esiin tulleita muita välttämättömiä lisätoita. Hankevarauksessa ei ole varauduttu kokonaisuudessaan näin mittaviin lisä- ja muutostöihin ja kaikkien ponnisteluiden ja säästötoimenpiteiden jälkeenkin lisämäärärahan tarve on väistämätön. Suunnitteluryhmä yhdessä urakoitsijan kanssa on pyrkinyt tekemään kaiken voitavansa kustannusten kasvun hillitsemiseksi etsimällä ratkaisuja kasvaneisiin lisä- ja muutostöihin edullisemmilla ratkaisuilla hankkeen sisällä.

Kaikesta yllämainitusta on aiheutunut runsaasti lisäsuunnittelua sekä rakennusaikaisen suunnittelun koordinoitua ja valvontaa.

Lisämäärärahatarve jakaantuu seuraavasti:

Rakennustekniikka	975 000 euroa alv. 0 %
LVI-tekniikka	675 000 euroa alv. 0 %
Sähkötekniikka	375 000 euroa alv. 0 %
Ryntäyskulut	675 000 euroa alv. 0 %
Suunnittelu ja valvonta	150 000 euroa alv. 0 %
Yhteensä	2 850 000 euroa alv 0 %

Merkittävin lisämäärärahan peruste on saneerausosan alkuperäistä ras- kaampi putkiremontti (osuus lisämäärärahan tarpeesta 67%). Laajentunut putkiremontti huomioituna saneerausosan urakan kustannusosuus on hankkeessa 2 963 500 euroa bruttoalalle 2700 m² = 1098 euroa/m².

Tämä vastaa noin 27% uudisrakentamisen kustannuksista (n. 4000 €/m²) ja summa sisältää saneerauspuolen valmistuskeittiön. Ilman keittiön osuut- ta saneerausosan urakan kustannusosuus on hankkeessa 2 263 500 eu- roa bruttoalalle 2700 m² = 838 euroa/m². Uudisosan kustannukset ilman parkkihallia (n. 1M €) ovat 14 854 283 € bruttoalalle 3700 m² = 4014,67 euroa/m² sisältäen ulkoalueiden työt (osuus noin 0,7M €).

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 18 817 783 € kokonaisbruttoalalle 7300m² (sis. parkkihallin) = 2578 €/m², mikä on tämäntyyppisessä hank- keessa ja uudisrakentamisen painottuessa sittenkin varsin kohtuullinen yleiseen hintatasoon verrattuna.

Vertailun vuoksi Svenska Skolcentrumin F ja G-osien saneeraushankkeen toteutuneet kustannukset olivat 1059 €/m² (2013). Hanke ei sisältänyt uu- disrakentamista. Mäntymäen koulun tulevan saneeraus- ja laajennushank-

Yhdyskuntavaliokunta

§ 75

15.08.2017

keen kustannustaso on n. 3000 €/m². Hankkeet eivät kuitenkaan ole keskenään suoraan vertailukelpoisia.

Hankkeen määrärahan lisäystarve on **2 850 000 €**, jolloin hankkeen kokonaiskustannusennuste on **18 817 783 €**.

YTJ:

Valiokunta päättää osaltaan hyväksyä lisämäärärahatarpeen perustelut, ja esittää KH:lle, että se esittäisi KV:lle hyväksyttäväksi Villa Bredan laajennus- ja saneeraushankkeen (hankenro 825007) lisämäärärahaksi **2 850 000 €** vuodelle 2017.

Edelleen valiokunta päättää tarkistaa tämän pykälän kokouksessa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä pykälä tarkastettiin välittömästi.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 76

15.08.2017

Poikkeamishakemus, 235-2-120-4, Kirkkotie 12

522/10.03.00/2014

YLKV 15.08.2017 § 76

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Marko Lassila, puh. 050 382 9313
maankäyttöinsinööri Matti Salminen, puh. 050 411 1851
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Hakemuksen sisältö

Asunto Oy Kauniaisten Kirkkotie 10 hakee omistamalleen 2. kaupungin-
osan korttelissa 120 sijaitsevalle tontille 4 (Kirkkotie 12) poikkeamispäätös-
tä noin 116 m² yhdistetyn auto- ja jätekatoksen rakentamiseksi asemakaa-
vassa merkityn rakennusalan ulkopuolelle. Hakemukseen liitetty asemapii-
rustus ja havainnekuvat sekä perustelut ovat asian **liitteenä 1**.

Kaavallinen tilanne ja tietoa kohteesta

Hakemuksen mukaista tonttia koskeva asemakaava on vahvistettu
18.02.1971 ja sen kiinteistörekisterin mukainen pinta-ala on 3809 m². Ase-
makaavassa tontti on osoitettu rivitalojen ja muiden kytkettyjen rakennus-
ten korttelialueeksi. Rakennuksiin ei saa sijoittaa kokonaan tai pääasialli-
sesti maanpinnan yläpuolella olevaa kellarikerrosta. Pihaoleskelu- ja leik-
kitilaa on rakennettava vähintään 10 m² asuntoa kohti. Autopaikkoja on va-
rattava vähintään kaksi kutakin asuntoa kohti .

Tontille on osoitettu rakennusala viisiasuntoiselle (5), enintään kaksiker-
roksiselle (II) ja 1000 k-m²:n suuruiselle yhteen kytketylle asuinrakennuk-
selle. Ote Kauniaisten asemakaavojen yhdistelmäkartasta määräyksineen
on **oheismateriaalina**.

Tontilla on vuonna rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan vuonna 1980
valmistunut asuinrakennus, jonka kerrosala on 1142 k-m².

Hakemuksen perustelut

Hakija on perustellut rakennuksen sijoittamista rakennusalan ulkopuolelle
piha-alueen toiminnallisuuden ja turvallisuuden sekä lähialueen ympäristö-
arvojen parantamisella. Perustelujen mukaan autokatos jäsentää laajaa pi-
ha-aluetta alueen maisemallisia ominaispiirteitä kunnioittaen. Suunnitelma
sopeutetaan nykyiseen maisemaan hienovaraisesti maastoa myötäillen.

Poikkeamisen edellytykset ja erityinen syy

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 171 §:n 1 momentin mukaan kunta voi
erityisestä syystä myöntää poikkeamisen MRL:ssä säädetyistä tai sen no-
jalla annetuista rakentamista tai muuta toimenpidettä koskevista säännök-
sistä, määräyksistä, kielloista tai muista rajoituksista.

Hakemuksessa esitettyjä kaupunkikuvallisia perusteluja rakennuksen si-
joittamisesta rakennusalan ulkopuolelle voidaan pitää MRL 171 §:n edellyt-

Yhdyskuntavaliokunta

§ 76

15.08.2017

tämänä erityisenä syynä poiketa asemakaavasta. Hanke huomioi maaston ja ympäröivät rakennukset. Hanke toteuttaa eheää kaupunkikuvaa ja luo viihtyisää ja sopusuhtaista ympäristöä, eikä se katoksena lisää tontin rakennusoikeutta.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaan poikkeamislupa voidaan myöntää vain, jos luvan myöntämisen lain 171 §:n 2 momentissa säädetyt poikkeamisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät ja jos lisäksi on olemassa pykälän 1 momentissa tarkoitettu erityinen syy.

MRL:n 171 §:n 2 momentin mukaan poikkeamista ei saa myöntää, jos se:

1. aiheuttaa haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle
2. vaikeuttaa luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista
3. vaikeuttaa rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai
4. johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Kaupunki on kuullut tontin naapureita eikä hankkeesta ole ollut huomautettavaa. Rakennusvalvonta ei näe estettä poikkeamisen myöntämiselle.

Vaikka voimassa olevassa asemakaavassa ei ole osoitettu rakennusala autokatokselle, voidaan hanketta pitää tässä tapauksessa perusteltuna ja asemakaavasta poikkeamista sen verran vähäisenä, ettei rakentamisen voida katsoa aiheuttavan haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle eikä alueiden käytön muulle järjestämiselle. Hanke on sovitettu ympäristöön, huomioi maaston sekä ympäröivät rakennukset ja on paikalle soveltuva. Hankkeen suunnitelmat on laadittu kaavan tarkoitusta noudattaen.

Maastokäynnin perusteella voidaan todeta, että tontilla on riittävästi tilaa toteuttaa auto- ja jätekatos hakemuksen mukaisesti. Rakennus sijoittuu pääosin nykyisten autopaikkojen ja jätekatoksen paikalle, jolloin avoin pihalle ei pienene oleellisesti, eikä autokatoksen toteutus heikennä alueelle luonteenomaista vehreyttä. Autokatoksen ei voida katsoa myöskään muuttavan oleellisesti ympäröivien asuntojen näkymiä. Rakentamisen ei voida katsoa aiheuttavan sellaista merkittävää haittaa naapuritonteille, joka kaupunkioiloissa ei olisi hyväksyttävää.

YTJ:

Valiokunta ehdottaa KH:lle, että se maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n 1 momentin nojalla ja esitettyjen erityisten syiden perusteella myöntäisi luvan poiketa asemakaavasta siten, että autokatos voidaan sijoittaa asemakaavassa osoitetun rakennusalan ulkopuolelle.

Hankkeen suunnitelmat on laadittu kaavan tarkoitusta noudattaen ja hanke huomioi ympäristön ja on paikalle soveltuva. Poikkeaminen on perusteltu ja edesauttaa kaupunkikuvan parantamista ja viihtyisän elinympäristön luomista.

Hanketta voidaan pitää perusteltuna ja asemakaavasta poikkeamista niin vähäisenä, että rakentamisen ei voida katsoa aiheuttavan haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 76

15.08.2017

Rakentamisella ei vaikeuteta luonnonsuojelun tai rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista. MRL 171 §:n 2 momentin mukaan poikkeamista ei saa myöntää, jos luvan myöntämiselle on kyseisessä momentissa mainittuja esteitä. Tässä tapauksessa MRL 171 §:n mukaiset oikeudelliset edellytykset ovat olemassa eikä näin ollen poikkeaminen ole vastoin MRL 171 §:n 2 momenttia.

Lisäksi valiokunta ehdottaa KH:lle, että poikkeamispäätös on voimassa yhden vuoden, jonka kuluessa poikkeamispäätöstä vastaavaa rakennuslupaa on haettava.

.....

Puheenjohtaja esitti, että yhdyskuntavaliokunta esittäisi KH:lle, että se ei myöntäisi edellä esitettyä poikkeamishakemusta kapunkikuvallisista syistä. Jäsen Björk kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi asiasta äänestettävän siten, että ne jotka kannattavat puheenjohtajan esitystä hakemuksen hylkäämisestä äänestävät EI ja ne jotka ovat alkuperäisen pohjaehdotuksen kannalla äänestävät JAA. Puheenjohtaja totesi äänestystuloksen 3 - 6 (Berg, Björk, Jääskeläinen) sekä totesi pohjaehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

LIITE 1: Asemapiirros, haivanne kuvat ja perustelut (poikkeamishakemus, 235-2-120-4, Kirkkotie 12)
OHEISMATERIAALI: Ote Kauniaisten asemakaavojen yhdistelmäkartasta määräyksineen (poikkeamishakemus, 235-2-120-4, Kirkkotie 12)

Yhdyskuntavaliokunta

§ 77

15.08.2017

Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2018 - 2020

652/00.04.01/2014

YLKV 15.08.2017 § 77

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikan projekti-insinööri Lennart Långström, puh. 050 544 6427
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydettävä jäsenkuntien lausunnot jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

HSL -kuntayhtymän hallitus on kokouksessaan 13.6.2017 päättänyt pyytää taloussuunnitelmaehdotuksesta 2018 - 2020 jäsenkuntien lausunnot 31.8.2017 mennessä.

Perussopimuksen mukaista lausuntoa pyydetään:

- HSL:n strategiasuunnitelmasta
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista
- kuntaosuuksien tasosta
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista
- tarkastusmaksun korottamisesta
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2018 – 2020

sekä erikseen lausuntopyynnön liitteissä kuvatuista asioista:

- HSL:n roolista osana liikkumispalveluja
- kuntaosuuslaskentamallin uudistamisesta (ns. seudullinen rahoitusmalli)
- infrakorvausten käsittelystä kuntaosuuksien laskennassa
- jäsenkuntien halukkuudesta rahoittaa sähköbussien lisähankintoja
- seudullisten bussivarikoiden järjestämisestä ja
- jäsenkuntien koululaisryhmien retkien maksuttomuudesta

Lausuntopyyntö on esityslistan **oheismateriaalina**. Lausuntopyyntöön liitetyvä aineisto on julkaistu internet-osoitteessa:

<https://www.hsl.fi/paatokseteko>

-> Esityslistat ja pöytäkirjat/Hallitus 13.6.2017

Alustavan Toiminta- ja taloussuunnitelman 2018-20 perusteena ovat kuntayhtymän strategian ja voimassa olevan TTS:n ja liikennöintisuunnitelman lisäksi arvioidut muutokset HSL:n toimintaympäristössä kuten seudun

väestönkasvu ja talouden elpyminen.

Alustava TTS 2018-2020 on laadittu noin kahden prosentin matkustajamäärän kasvuennusteella, josta noin 1,5 prosenttia arvioidaan vaikuttavan lipunmyyntiä kasvattavaksi uusien asiakkaiden kasvun osuudeksi.

Strategiasuunnitelma

HSL:n toimintaa ohjaa vuonna 2014 laadittu strategia, joka ulottuu vuoteen 2025. Perustehtävänä on kehittää ja tarjota sujuvia ja luotettavia liikkumISRatkaisuja asukkaiden tarpeisiin. Visio 2025 kuuluu: "Joukkoliikenne on yksövalinta ja Helsingin seutu älykkään, kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnannäyttäjänä." HSL:n arvoja ovat yhteistyö, ympäristövastuu, asiakaslähtöisyys ja jatkuva kehittyminen. HSL:n perussopimuksen mukaan strategia hyväksytään hallituskausittain ja hallituksen vaihtuessa HSL:n strategiaa päivitetään.

Strategiset tavoitteet kaudelle 2018-2020 ovat:

- 1) Sujuvat matkat - Asiakkaiden matkaketju perustuu joukkoliikenteen runkoverkkoon ja sujuviin liityntäyhteyksiin.
- 2) Selkeää palvelua - Tarjoamme asiakkaille ajantasaista tietoa ennen matkaa ja matkan aikana sekä selkeät, helppokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liput.
- 3) Joukkoliikenne kasvuun - Ohjaamme liikenteen kasvun joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn.
- 4) Tiivis ja vetovoimainen seutu - Raideliikenneverkkoon perustuva liikennejärjestelmä tiivistää yhdyskuntarakennetta ja vahvistaa seudun vetovoimaisuutta.
- 5) Vähemmän päästöjä - Lisäämme vähäpäästöisen liikenteen osuutta joukkoliikenteessä.
- 6) Tehokasta taloutta - Parannamme joukkoliikenteen kustannustehokkuutta ja vahvistamme koko liikennejärjestelmän rahoituspohjan kestävyyttä.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutasomuutokset, vaikutukset Kauniaiisiin

Vuonna 2018 varaudutaan lisäämään kasvaneiden ajoaikojen vuoksi linjalle 224 (Leppävaara – Kauniainen – Espoon keskus – Tuomarila) yksi auto parantamaan linjan aikataulussa pysymistä sekä täsmällisyyttä. Vuoden 2019 alusta siirtyvät linjat 548 (Tapiola – Kauniainen – Jupperi) ja 549 (Tapiola – Kauniainen – Jorvi) käyttämään Tapiolan uutta bussitermiinaalia Tapionaukion sijasta ja samalla niiden reitti muuttuu siten, että linjat eivät enää liikennöi Revontulentien kautta

HSL jatkaa suunnitelmakaudella ePeli-hanketta, jossa kehitetään sähkö-

Yhdyskuntavaliokunta

§ 77

15.08.2017

bussijärjestelmää. Bussiliikenteen hankinnoissa suositaan tarjousvertailussa sekä haitallisia lähipäästöjä että CO₂-kuormitusta vähentäviä ratkaisuja.

Lippujärjestelmä vaihtuu TTS-kaudella kaarimaisiin vyöhykkeisiin, joissa lippujen hinnoittelu ei enää perustu kuntarajoihin. Vyöhykkeiden ymmärtämistä pyritään tukemaan matkustajainformaatiolla, ja markkinoinnilla. Lipunmyynnin painopistettä siirretään itsepalvelukanaviin ja matkalippujen myynti lähijunissa on loppunut jo kesäkuussa 2017.

Uusia bussiterminalleja suunniteltaessa on tehty varaukset tulevia sähköbussien latausjärjestelmiä varten. HSL:n tavoitteena on, että vuonna 2025 liityntälinjat ajetaan sähköbussilla, joiden käyttämä sähkö on kestävästi tuotettua.

TTS 2018-20

Toimintatulot

Lipputulot ja lipun hintojen muutokset

HSL:n toimintatulot vuonna 2018 ovat yhteensä 724,1 milj. euroa. Kasvu edellisvuoden ennusteeseen verrattuna on 52,1 milj.€ (7,8 %). Vuonna 2019 toimintatulojen arvioidaan olevan 735,9 milj.€ ja vuonna 2020 740,4 milj.€.

Lipputulojen arvioinnin perustana on käytetty neljän kuukauden toteutumatietojen pohjalta tehtyjä lipputuloennusteita sekä esitettyjä hinnankorotuksia ja -joustoja. Lipputulojen (alv 0 %) arvioidaan olevan vuonna 2017 yhteensä 353,5 milj.€ ja vuonna 2018 359,7 milj.€. Edelleen vuodelle 2019 lipputuloarvio on 365,0 milj.€ ja vuodelle 2020 370,3 milj.€. Lipputulot muodostavat 49,7% HSL:n toimintatuloista.

Espoon ja Kauniaisten yhteisen maksualueen sisäisten lipputulojen ennuste vuonna 2017 on 16,5 milj. euroa. Myytävien lippujen määrään on arvioitu 1,5 %:n kasvu vuonna 2018. Keskimäärin Espoon ja Kauniaisten yhteisen maksualueen sisäisten lippujen hinnat laskevat -0,9 % vuoden 2017 hintoihin verrattuna. Lipputuloja on vuonna 2018 arvioitu kertyvän 16,7 milj. euroa.

Kauniaisten lipputulojen arvioidaan vastaavasti olevan seuraavat:

2018	1,581 milj.€
2019	1,403 milj.€
2020	1,424 milj.€

Nykytariffin mukaisiin lippujen hintoihin ei esitetä korotuksia vuonna 2018, mutta mobiililippujen hinnan alentaminen arvolippujen tasolle aiheuttaa keskimäärin 1,2 % hintojen alennuksen. Sisäisten lippujen osalta alennus on keskimäärin 1,6 % ja seutulippujen osalta keskimäärin 0,6 %.

TTS:ssä lipputulot on arvioitu nykyisen tariffijärjestelmän perusteella. Lisäksi on rinnalle laskettu uuden vyöhyketariffin mukaiset lippujen hinnat,

jotka täsmentyvät vielä syksyllä 2018.

Vuonna 2018 käyttöön otettava vyöhykejärjestelmä vaikuttaa lipputulojen ja kustannusten kohdistukseen kuntaosuuslaskelmissa. Oleellisin lipputuloja vähentävä muutos on matkoilla, joilla nykyinen PKS:n seutulippu korvautuu AB- tai BC-lipulla. Muutos kohdistuu erityisen voimakkaasti Kauniaisiin.

Kuntaosuudet

Menot, joita ei voida kattaa lipputuloin tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran osuuksista.

Esitettyssä kuntaosuuslaskelmassa on oletettu, että uusi vyöhykehinnottelumalli otetaan käyttöön vuoden 2018 kesällä ja vuoden 2018 kuntaosuudet on laskettu nykyisen lippujärjestelmän ja uuden vyöhykejärjestelmän vuosiarvioiden keskiarvona. Vuodet 2019 ja 2020 ovat arvioituna kokonaan vyöhykejärjestelmän mukaisina.

Kuntaosuudet ovat talousarviossa 2018 yhteensä 348,1 milj. euroa ja kuntaosuudet muodostavat 48,1 % HSL:n toimintatuloista.

Kuntaosuuksiin kohdistetaan vuonna 2018 kustannuksia yhteensä 744,8 milj. euroa, josta operointikustannuksia 516,8 milj. euroa (69,4 %). Kuntaosuuksiin kohdistetaan tuloja yhteensä 375,5 milj. euroa, josta lipputulot ovat yhteensä 359,7 milj. euroa (95,8 %). Kuntaosuuksia vähentävänä eränä on huomioitu jäsenkuntien edellisten vuosien yli-/alijäämiä yhteensä 21,2 milj. euroa.

Kauniaisten kuntaosuudet olisivat TTS 2018-20 mukaan vähennysten jälkeen 0,948 milj.€ vuonna 2018, 1,197 milj.€ vuonna 2019 ja 1,166 milj.€ vuonna 2020. Kuluvan vuoden 2017 kuntaosuudeksi vähennysten jälkeen on HSL ilmoittanut Kauniaisille 0,616 milj.€, joten kuntaosuuden kasvu TTS-kaudella on merkittävä. Tämä perustuu erityisesti vyöhykejärjestelmän käyttöönottoon, jonka myötä Kauniaisten lipputulojen väheneminen kompensoidaan kuntaosuuden nousulla.

Tarkastusmaksu

Tarkastusmaksu on ollut 80 euroa vuodesta 2007 lähtien. Tarkastusmaksua esitetään tänäkin vuonna korotettavaksi 100 euroon. Tarkastusmaksutuottoja on arvioitu vuonna 2018 kertyvän 5,2 milj.€, joista luottotappiota koituu kuitenkin 2,0 milj.€.

Valtion tuet

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen määräksi on arvioitu 4,9 milj.€ vuosina 2018 - 2020. Vuonna 2014 tämä tuki HSL:lle oli vielä 6,1 milj.€. Muita tukia ja avustuksia arvioidaan saatavan 1,1 milj.€. Muut tuet ja avustukset sisältävät Työ- ja elinkeinoministeriön arvioidun 0,4 milj. euron avustuksen sähköbussien kustannuksiin.

Korttimaksu

Yhdyskuntavaliokunta

§ 77

15.08.2017

Matkakorteista peritään asiakkaalta omakustannushinnan mukainen maksu. Korttimaksu vuonna 2017 on 5,00 euroa. Vuodelle 2018 matkakorttimaksuksi esitetään samoin 5,00 euroa (sis. alv 10 %).

Korttimaksuja arvioidaan kertyvän vuonna 2017 0,8 milj. euroa ja olevan samalla tasolla vuonna 2018 eli myös 0,8 milj. euroa.

Muut tulot

Muut toimintatulot 5,1 milj.€ muodostuvat liikennöitsijöiltä laskutettavista laite- ja tilavuokrasta, VR:ltä laskutettavasta tarkastustoiminnasta sekä muista palvelumaksuista.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2018 ovat yhteensä 725,2 milj.€. Toimintamenot kasvavat vuoden 2017 ennusteesta 59,6 milj.€ (9,0 %). Vuoden 2019 toimintamenojen arvioidaan olevan 736,5 milj.€ ja vuoden 2020 toimintamenot 741,2 milj.€.

Palveluiden ostomenot vuonna 2018 ovat yhteensä 694,0 milj.€ muodostaen merkittävimmän osan, 95,7 % HSL:n toimintamenoista. Edelleen merkittävin osa palveluiden ostosta muodostuu joukkoliikenteen operointikustannuksista.

Joukkoliikenteen operointikustannukset

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat 516,1 milj.€ vuonna 2018, 71,2 % HSL:n toimintamenoista. Kuntaosuuksissa joukkoliikenteen operointikustannuksiin sisältyy lisäksi sähköbussien hankinnan nettokustannuksia 0,8 milj.€ sekä Pasilan aseman vuokratuloja 0,7 milj.€. Joukkoliikenteen kustannustaso nousee keskimäärin 1,2 % edellisvuoden tasosta. Vuonna 2019 operointikustannukset ovat 520,9 milj.€ ja 525,9 milj.€ vuonna 2020.

Bussiliikenteen menot vuonna 2018 ovat yhteensä 317,7 milj.€. Bussiliikenteen kustannustason arvioidaan nousevan 2,1 %. Bussiliikenteen kustannukset sisältävät 1,6 milj.€ varauksen ympäristöbonuksen maksamiseen liikenteenharjoittajille. Kustannukset laskevat Länsimetron myötä Espoon suunnan seutulinjoiden osalta mutta samalla liityntäliikenne Espoon metroasemille nostaa Espoon sisäisen bussiliikenteen kustannuksia.

Tuusulan ja Siuntion liittyminen HSL:ään tuo uusia bussilinjoja HSL-sopimuksen piiriin. Uusien jäsenkuntien myötä bussiliikenteen kustannusten on arvioitu kasvavan n. 5,5 milj. euroa.

Vuonna 2019 bussiliikenteen kustannukset ovat 323,2 milj.€ ja 325,4 milj.€ vuonna 2020 . Bussiliikenteen vuoden 2017 kustannukset on arvioitu olettaen, että Länsimetro alentaa bussiliikenteen kustannuksia.

Junaliikenteen menot ovat vuonna 2018 yhteensä 95,1 milj.€, 96,3 milj.€ vuonna 2019 ja 94,9 milj.€ vuonna 2020.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 77

15.08.2017

Raitioliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 56,2 milj.€ vuonna 2018. Vuonna 2019 kustannuksiksi arvioidaan 54,6 milj.€ ja 57,9 milj.€ vuonna 2020

Metrolinjan kustannusten arvioidaan vuonna 2018 olevan 43,4 milj.€. Vuonna 2019 kustannuksiksi arvioidaan 43,2 milj.€ ja 44,7 milj.€ vuonna 2020 .

Lauttaliikenteen kustannusten arvioidaan olevan 3,7 milj.€. vuosittain 2018-2020.

Kauniaisten osuus operointikustannuksista arvioidaan olevan 2,159 milj.€, vuonna 2018, 2,207 milj.€ vuonna 2019 ja 2,199 milj.€ vuonna 2020.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Sopimuksen mukaan vuonna 2012 tai sen jälkeen käyttöön otettavien, merkittävien joukkoliikenneinvestointien johdosta infrakulujen kohdistamisesta sovitaan kokonaan erikseen. Tällaisia uusia, merkittäviä investointeja ovat Länsimetro ja Kehärata. Näiden osalta sovelletaan vuonna 2015 hyväksytyyn sopimuksen periaatteita.

Inframenoihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Pääomakorvauksen laskentaperusteena ennen vuotta 2010 käyttöön otetun infran osalta on käytetty omaisuuden tarkistettua käypää arvoa. Uuden infran osalta laskentaperusteena on hankintahinta johon on lisätty 5% rakennusaikainen korko. Poistamattomalle pääomalle laskettavana korkona on käytetty infrasopimuksen mukaista viittä prosenttia.

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2018 on 140,8 milj.€. Vuonna 2019 korvaus on 148,3 milj.€ ja vuonna 2020 148,8 milj.€. Korkeiden osuus infrakustannuksista on 48,4 milj.€ vuonna 2018.

Kauniaisissa ei ole infrakorvausten piiriin luettavia kohteita. Kauniaisten maksettavan osuuden infrakustannuksista vuonna 2018 arvioidaan olevan 0,268 milj.€ ja 0,286 milj.€ vuonna 2019. Vuonna 2020 osuus olisi 0,317 milj.€.

Jatkossa uusia merkittäviä joukkoliikenneinvestointeja ovat kantakaupungin raitioverkon kehittäminen, Länsimetron jatkaminen Kivenlahteen, Raitide-Jokeri, Kruunusillat, Espoon kaupunkirata ja Pisara-rata.

Muut palvelujen ostomenot

Muiden kuin operointipalvelujen ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 36,9 milj.€ vuonna 2018 (2019: 36,1 milj.€ ja 2020: 35,6 milj.€). Tällaisia muita palvelujen ostomenoja ovat esim. ICT-kulut sekä tiedotus- ja markkinointikustannukset. Lisäkustannuksia vuonna 2018 aiheuttaa LIJ-hankkeen (uu-

Yhdyskuntavaliokunta

§ 77

15.08.2017

si lippu- ja informaatiojärjestelmä) valmistuminen ja siirtymäkauden uuden ja vanhan matkalippujärjestelmän rinnakkaiskäyttö.

Henkilöstömenot

Henkilöstömenot ovat 21,1 milj.€ vuonna 2018, mikä on 2,9 % toimintameinoista. Edellisvuoden ennusteesta henkilöstömenot kasvavat 0,5 milj. eurolla (2,6 %). Henkilöstömenot vuosille 2019-2020 on budjetoitu v. 2017 tasoon.

Muut menot

Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2018 varattu 1,9 milj.€ (v. 2019; 1,8milj.€ ja 2020: 1,7 milj.€).

Vuokrakulut vuonna 2018 ovat 5,3 milj.€ (v. 2019 5,3 milj.€ ja 2020: 4,4 milj.€). Vuokrakulut käsittävät HSL:n toimitilojen vuokrakustannusten lisäksi sähköbusseista maksettavia leasing-vuokria 1,3 milj. euroa sekä VR:lle maksettavia vuokria matkakorttilaitteista 0,2 milj.€.

Muut kulut vuonna 2018 ovat 2,9 milj.€ (v. 2019 ja 2020: 2,9 milj.€). Muihin menoihin sisältyvät tarkastusmaksujen luottotappiot ja luottotappiovaraukset, joita arvioidaan kirjattavan yhteensä 2,0 milj.€. vuosittain.

Toimintakate

Toimintakatteen arvioidaan vuonna 2018 olevan 1,1 milj.€ alijäämäinen.

Rahoitustulot ja -menot

HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. HSL on toistaiseksi ollut velaton ja talousarviolainaa ei todennäköisesti tarvitse nostaa myöskään kuluvana vuonna 2017.

HSL:n suurin investointi, LIJ-hanke (lippu- ja informaatiojärjestelmä), päättyy vuonna 2017 ja suunnitelmavuosien kehittämisinvestoinnit voitaneen kattaa kassavaroilla ilman ulkopuolista rahoitusta. Rahoituskuluihin kirjaetaan myös jäsenkunnille maksettavat ylijäämien korot ja rahoitustuloihin vastaavasti alijäämistä perittävät korkotulot. Rahoituksen nettomenojen vuonna 2018 arvioidaan olevan 0,1 milj. euroa ja pysyvän samalla tasolla myös suunnitelmavuosina 2019 ja 2020.

Vuosikate rahoituserien jälkeen on 1,2 milj. euroa alijäämäinen, mikä ei riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja.

Suunnitelmapoistot vuonna 2018 ovat 20,0 milj.€ ja ne kasvavat edellisvuoden ennusteeseen verrattuna 2,9 milj.€ . Varaus poistoihin on 2019: 20,5 milj.€ ja 2020: 20,2 milj.€). Investoinnit realisoituvat kuntaosuuksiin suunnitelman mukaisten poistojen kautta.

Tilikauden 2018 alijäämäksi arvioidaan jäävän 21,2 milj.€ ja se voidaan kattaa edellisvuosien jäsenkunnille kertyneestä kumulatiivisesta ylijäämästä, joka otetaan huomioon kuntaosuuksissa niitä vähentävänä eränä.

Investoinnit

HSL:n investointimenot vuonna 2018 ovat 16,2 milj.€ (v. 2019: 14,7 milj.€ ja v. 2020: 11,6 milj.€). Edellisten vuosien merkittävin investointi, lippu- ja informaatiojärjestelmä LIJ-hanke, valmistuu vuoden 2017 aikana mutta suunnitelmakaudella 2018 - 2020 aikana käytetään vielä 2,9 milj.€ järjestelmän kehittämiseen, pääosin vuonna 2019.

Erilaisiin Mobidigi -hankkeisiin on varattu suunnitelmakaudelle 16,7 milj.€, josta 6,4 milj.€ vuodelle 2018, 5,1 milj.€ vuodelle 2019 ja 5,3 milj.€ vuodelle 2020.

Asiakkuuden- ja myynninsovellusten kehittämiseen on varattu suunnitelmakaudelle yhteensä 12,1 milj.€, josta 4,7 milj.€ vuodelle 2018, 3,9 milj.€ vuodelle 2019 ja 3,6 milj.€ vuodelle 2020.

Joukkoliikenteen kehityshankkeisiin on varattu suunnitelmakaudella 8,3 milj.€, josta 3,8 milj.€ vuodelle 2018, 2,2 milj.€ vuodelle 2019 ja 2,3 milj.€ vuodelle 2020.

Peruspääoma

HSL:n peruspääoma oli 1.1.2016 yhteensä 9,230 milj.€. Kauniaisten osuus peruspääomasta on 0,071 milj. euroa. Peruspääomaosuuksiin tulee muutos, kun uudet jäsenkunnat Siuntio ja Tuusula liittyvät mukaan. Muutos ei vaikuta vanhojen HSL-kuntien peruspääomaosuuksiin. Peruspääoman muutos käsitellään erikseen HSL:n yhtymäkokouksessa vuoden 2017 aikana. Peruspääomalle ei esitetä maksettavaksi korkoa.

Kuntakohtaisen yli-/alijäämän käyttö

Kuntaosuuksissa on käytettävissä kumulatiivisia ylijäämiä, tilinpäätöksen 2016 kertymä huomioituna talousarviovuoden 2017 ennusteen mukaisella käytöllä, yhteensä 63,5 milj. euroa, joka on taloussuunnitelmassa jaettu tasaisesti kolmelle tulevalle vuodelle 2018–2020 siten, että kunkin vuoden huomioon otettavat ylijäämät ovat yhteensä 21,2 milj. euroa.

Kauniaisten kumulatiivisen ylijäämän 31.12.2017 arvioidaan olevan 0,386 milj.€. Vastaavasti 31.12.2016 ylijäämä oli 0,588 milj.€. Kauniaisten kumulatiivinen ylijäämä on suunniteltu käytettävän vuosina 2018 - 2020 vuosittain 0,129 milj.€ kuntaosuutta pienentävänä summana. Ylijäämälle maksetaan korkoa.

Lausuntoesitys:

1. Strategiasuunnitelma

Runkolinjojen liityntäliikennettä suunniteltaessa on nykyistä paremmin voitava erottaa ne yhteystarpeet, jotka eivät suuntaudu runkolinjoille.

Vuonna 2014 laadittu kuntayhtymän strategia on kokonaisuutena onnistunut, mutta alkaneen uuden hallituskauden myötä, liikennetoimialalla tapahtuvien muutosten sekä suurten maankäyttö- ja liikenne-

hankkeitten takia on perusteltua tehdä päivityksiä ja laatia uusi strategia vuoden 2017 aikana. Kokoavana teemana tulisi olla edelleen HSL:n vision 2025 mukaisesti Helsingin seudun aseman vahvistaminen älykkään, kestävän ja turvallisen liikkumisen suunnannäyttäjänä.

Strategiset tavoitteet tukevat visiota ja ovat kuntayhtymän toiminnan kannalta hyvin valitut. HSL myös aktiivisesti edistää asetettujen strategisten tavoitteiden toteutumista kaikessa toiminnassaan. Tästä saattaa kuitenkin seurata jossain määrin liiallista suoraviivaisuutta seudun asiakkaiden tarpeiden kannalta.

Tiiviin seudun vetovoima voi liikennejärjestelmän osalta perustua raideliikenneverkoston ja muiden runkolinjojen hyvään palvelutasoon, mutta se ei saa strategisena tavoitteena johtaa palvelutason liialliseen heikentämiseen paikallisella tasolla. Runkolinjojen liityntäliikennettä suunniteltaessa on nykyistä paremmin voitava erottaa ne yhteystarpeet, jotka eivät suuntaudu runkolinjoille. Bussien tulisivat kerätä asiakkaat ei vain harvoilta pääkaduilta, vaan myös muiltakin kaduilta vaikka sitten harvemmalla aikataululla. Joukkoliikenteen saavutettavuus on laajalla seudulla tärkeämpää kuin kaukana kulkevan linjan tiheämpi vuoroväli.

Joukkoliikenne on merkittävältä osaltaan verovaroin ylläpidettyä palvelua, jolloin sen tulee olla kattavasti käytettävissä. Joukkoliikennetytydet lähikouluihin, terveysasemille ja muihin lähipalveluihin tulee jatkossakin turvata. Samalla on otettava huomioon kuntarajojen yli suuntautuvat palvelutarpeet. Esimerkiksi Kauniainen tuottaa merkittävästi lähipalveluita myös espoolaisille niin koulujen, terveydenhuollon kuin kaupallisten palveluiden muodossa.

Seudun poikittaisliikennettä on lisäksi edelleen kehitettävä uusilla runkoyhteyksillä. Sähköbussit saattavat mahdollistaa raiderunkoyhteyksiä joustavammalla ja investointikustannuksiltaan edullisemmillä palveluilla, ympäristövaikutuksista tinkimättä.

Uudeksi strategiseksi tavoitteeksi tulisi ottaa raideliikenteen turvallisuuden lisääminen. Hyvin traagiset junien alle jäämiset ovat huolestuttavasti yleistyneet ja ne ovat turvalliseen joukkoliikenteeseen kuumatun ilmiö.

Selkeä palvelu ja ajantasaisen tiedon saatavuus on olennainen osa nykyaikaista laadukasta joukkoliikennejärjestelmää. HSL:n matkustajainformaatio on hyvällä tasolla ja Reittioppaan kehittäminen on onnistunut hyvin. Lipunmyyntijärjestelmän muutos kohti ainoastaan itsepalvelu- ja sähköisiä kanavia on sen sijaan selkeyttä vaarantava tekijä. Lipun hankkimisen tulee olla yksinkertaista ja helppoa kaikenikäisille ja myös satunnaisille matkustajille. Joukkoliikenteen kulkumuo- to-osuus työmatkaliikenteessä on jo kiitettävän korkea Helsingin seudulla ja kasvupotentiaalia olisi varsinkin satunnaisten käyttäjien keskuudessa. Palvelun selkeys on tälle kohderyhmälle tärkein markkinointikeino.

Kaarimaiset vyöhykkeet eivät lisää selkeyttä lipun hinnoittelussa ja kahden vyöhykkeen minimiostopakko kertoo lähtökohtaisesti epäon-

nistuneesta järjestelmästä.

Yhteistyö maankäytön, asumisen ja liikennesuunnittelun yhteensovittamisessa on Helsingin seudulla ollut erittäin onnistunutta.

Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen on keskeinen strateginen tavoite, jonka saavuttamisen edellytyksenä on onnistuminen niin sujuvien matkojen kuin selkeän palvelun tuottamisessa. Henkilöauto on aina saavutettavuudeltaan ja vaihdottomuudeltaan helppo valinta. Aktiivisella markkinoinnilla ja liityntäpysäköinnin kehittämisellä voidaan edesauttaa joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamista. Liityntäpysäköinnin merkittävän lisärakentamisen edellytyksenä on rahoituksen järjestäminen. Suunniteltu rahoitusmalli valtion, koti- ja kohdekunnan välillä edellyttää hankekohtaisia neuvotteluja ja kaikkien osapuolien sitoutumista kustannusjakoon. Vaihtoehtoisesti rakentaminen voitaisiin kytkeä osaksi runkolinjoja ja infrakorvausjärjestelmää.

Päästöjen vähentäminen on tärkeä tavoite, jonka edistämiseksi HSL toimii osaltaan kiitettävästi. Raideliikenteeseen panostaminen on tehokas keino vähentää liikenteen päästöjä ja lisäksi sähköbussit mahdollistavat vähäpäästöisen joukkoliikennepalvelun myös väljemmin asutuilla alueilla. Tässä olennaista on luonnollisesti sähköntuotantotapa. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen kuuluu myös keinovalikoimaan pyrittäessä vähäpäästöiseen liikkumiseen.

Tehokas taloudenhoito ensiarvoisen tärkeää kuntien vallitsevassa talouden tilanteessa, mutta myös mikäli taloudellinen tilanne paranee. Palvelut tulee tuottaa kustannustehokkaimmalla tavalla ja eri rahoitusvaihtoehtoja selvittää. Ratkaisujen taloudelliset vaikutukset tulee selvittää ennen uusien hankkeiden käynnistämistä. Taloutta ei tule paikata kuntaosuuksia nostamalla. Merkillepantavaa on, että lausuntoaineiston mukaan HSL:n toimintamenojen kasvu ylittää selvästi yleisen kustannustason nousun.

2. Liikenteen palvelutasot ja muutokset

Lipunmyynnin loppuminen lähijunissa on palvelutasoa heikentävä tekijä.

TTS:ssä esitetyt Kauniaisten bussilinjojen 548 ja 549 muutokset ovat vähäiset ja perustellut. Linjat siirtyvät käyttämään Tapiolan uutta bussterminalia sen valmistuttua vuonna 2019 ja reitti ei kierrä enää Reventulentien kautta. Lisävuoro linjalla 224 vuoden 2018 alkaen parantaa sen aikataulussa pysymistä.

Aikaisemmin, vastoin paikallistuntemusta ja kaupungin tahtotilaa tehdyt palvelutasoheikennykset eivät ole hyväksyttäviä. Kauniainen muistuttaa bussilinjan 51 virheellisestä poistamisesta, johon HSL ei ole antanut korjaavaa ratkaisua.

Joukkoliikenteen suunnitteluohjeiden tulisi lähteä siitä, että joukkoliikenteen järjestäminen suuntautuu asukkaiden käyttämiin alue- ja paikalliskeskuksiin kuntarajoista riippumatta. Muutkin HSL:n uudistukset

perustuvat kuntarajojen häivyttämiseen liikenteessä. Kauniainen on osalle Espoon alueita lähin tai käytetyin paikalliskeskus esimerkiksi koululaisten, terveystalujen ja kaupallisten palveluiden osalta. Tätä ei kuitenkaan Kauniaisten toistuvasta palautteesta huolimatta ole otettu huomioon riittävästi.

Lipunmyynnin loppuminen lähijunissa on palvelutasoa heikentävä tekijä. Lipunmyynnin keskittäminen itsepalvelukanaviin saattaa olla kustannustehokasta mutta hankalaa satunnaisille käyttäjille ja vanhuksille. Matkustajien turvallisuuden kannalta konduktöörin läsnäolo junissa olisi niinkään suotavaa.

Uudet Flirt-lähijunat ja polkupyörien kuljetusmahdollisuus parantavat palvelutasoa.

3. Kuntaosuusien taso

Vyöhykemallin käyttöönotto ja seudullisen kuntaosuuslaskentamallin uudistaminen nostavat Kauniaisten kuntaosuutta kohtuuttomasti, jopa nelinkertaistaen sen.

Lausuntoaineistossa esitetty Kauniaisten kuntaosuusien ennustettu kehitys on huolestuttava eikä se vastaa jäsenkunnan omistajaohjauksen lausunnoissaan asettamia taloudellisia tavoitteita. Kustannuskehitystä ei voida pitää hallittuna. Esitetty seudullinen kuntaosuuslaskentamalli on myös perussopimuksen vastainen, sillä perussopimus linjaa kuntaosuudet kohdistettavaksi jäsenkunnille joukkoliikenteen käytön mukaisesti.

Siirtyminen vyöhykemalliin ja seudullisen rahoitusmallin uudistaminen johtavat Kauniaisten kohdalla kohtuuttomuuksiin, yli nelinkertaistaen Kauniaisten kuntaosuuden. Tilinpäätöksessä 2016 Kauniaisten lopullinen kuntaosuus oli 606.000 euroa, kun lausuntoaineistossa vuoden 2018 ennuste vyöhykemallin käyttöönoton ja seudullisen kuntaosuuslaskentamallin uudistamisen jälkeen olisi 2.729.000 euroa. Palvelutalossa ei kuitenkaan ole mitään muutosta. Toteutunut kuntaosuus perustuu kauniaislaisten joukkoliikenteen käyttöön.

Suunnitellut uudistukset vaikeuttavat perussopimuksen mukaista joukkoliikenteen käyttöä vastaavaa kustannusten jakoa jäsenkuntien kesken. Jatkossakin tulisi lippulajitukimuksin ja tietotekniikkaan perustuvan informaatiojärjestelmän tuottamalla tiedoilla kyetä selvittämään matkustuskäyttäytymiset ja kohdistaa kustannukset jäsenkunnille oikeudenmukaisesti ja perussopimusta noudattaen joukkoliikennepalveluiden käytön mukaan.

Lausuntoaineiston kuntaosuuksiin on arvioitu uuden vyöhykejärjestelmään siirtymisen vaikutuksia suunta-antavina, sillä tulevat lippujen hinnat eivät vielä ole lopullisesti tiedossa. Sama koskee seudullisen kuntaosuuslaskentamallin laskelmia. Uudistuksilla on erityisesti Kauniaisten kuntaosuuteen hyvin suuri korottava vaikutus, joten on erittäin valitettavaa, että lausuntohetkellä ei ole käytettävissä tarkkaa tietoa niiden vaikutuksista.

4. Lipun hintojen keskimääräiset muutokset

Lippujen hintojen alentaminen on lyhytnäköistä kustannustason noustessa.

Lausuntoaineistossa esitetään lippujen hintojen keskimääräistä alenemista. Esitys on vaikeasti perusteltavissa tilanteessa, jossa kuntayhtymän kustannukset nousevat keskimääräistä kustannustasoa enemmän, lukuisat uudet infrahankkeet lisäävät valmistuessaan kustannuspaineita ja vyöhykemallin käyttöönotto siirtää rahoituksen painopistettä kuntaosuuksien puolelle. Entistä pienempi osa kustannuksista rahoitettaisiin jatkossa lipputuloilla.

Tilanteessa, jossa niin lipputulot kuin kuntaosuudet ovat vyöhykejärjestelmään siirtymisen takia vielä epäselvät, on lyhytnäköistä laskea lippujen hintoja.

5. Tarkastusmaksu

Nykyinen tarkastusmaksu 80 € on suuruudeltaan riittävä, eikä ole luultavaa, että liputta matkustettaisiin liian alhaisen tarkastusmaksun takia.

Kauniainen on lausunut tarkastusmaksun korotusesityksestä aiemmissa TTS-lausunnoissaan vuosina 2012-2016. Kaupungin kanta on edelleen, että matkalippujen tarkastustoiminnan ainoa tavoite tulee olla liputta matkustamisen väheneminen. Tavoitteeseen pääsyä pitää helpottaa satunnaisellekin matkustajalle selkeällä informaatiolla ja helppokäyttöisellä lipunmyyntijärjestelmällä, jotta perusteettomia tarkastusmaksuja ei lankea matkustajille, jotka eivät tunne järjestelmää, eivät ole osanneet tai pystyneet hankkimaan lippua. Erityisesti siirryttäessä uuteen vyöhyke- sekä lippu- ja informaatiojärjestelmään, maksua ei tule korottaa. HSL:n tulee ensisijaisesti varmistaa lipunoston mahdollisuus.

Tarkastusmaksun tason on myös oltava kohtuullinen suhteessa muihin, esim. pysäköintivirhemaksun suuruuteen. Nykyinen tarkastusmaksu 80 € on suuruudeltaan riittävä, eikä ole luultavaa, että liputta matkustettaisiin liian alhaisen tarkastusmaksun takia.

6. Kuntakohtaisen yli-/alijäämän käyttö

HSL:n tilinpäätöksen osoittaman kuntakohtaisen yli-/alijäämän hyödyntäminen seuraavien vuosien talousarvioissa on oikeudenmukainen ja kannatettava järjestely.

7. HSL:n rooli osana liikkumispalveluja

HSL:n rooli kaupunkiseudun liikkumisen alustana, jossa runkona on joukkoliikenne, on luonteva.

Tulevaisuuden liikkumispalveluiden markkinat muuttuvat todennäköi-

sesti monella tavalla. Maas (Liikkuminen palvelumuotona) vaatii toimivia liikkumispalveluiden välitys- ja yhdistelypalveluja ja eräiden skenaarioiden mukaan saattaa jopa henkilöautoliikenteen ja joukkoliikenteen raja hämärtyä. Tässä tilanteessa on perusteltua selvittää HSL:n tulevaisuuden rooli strategiatyössä. HSL on luotettava asiantuntija, jolla edelläkävijä toimialallaan ja sen rooli kaupunkiseudun liikkumisen alustana, jossa runkona on joukkoliikenne, on luonteva. On silti muistettava, että HSL on jäsenkuntiansa omistama kuntayhtymä ja sen tulee noudattaa strategiatyössä hyväksytyjä ja omistajaohjauksen kautta määriteltyjä tavoitteita.

Toiminnan painopiste tulee vielä vuosia olemaan nykyisissä tehtävissä, joukkoliikennepalveluiden suunnittelijana ja toteuttajana. Muiden liikkumispalveluiden tuottajien mukaan ottaminen Reittioppaaseen on hyvä ensiaskel kohti liikkumispalveluiden välitys- ja yhdistelypalveluiden tarjontaa.

Joukkoliikennetarjontaa korvaavat ja täydentävät uudet liikkumispalvelut syntynevät markkinalähtöisesti eikä niitä pidä tuottaa verovaroin.

8. Kuntaosuuslaskentamallin uudistaminen

Kuntayhtymä muodostuu jäsenkunnista, joille kohdistetaan kustannukset niiltä osin kuin lipputulot eivät kustannuksia kata, joten oikeudenmukainen tapa määritellä kuntaosuus on kuntalaisten matkustuskäyttäytyminen.

Erityisen epäonnistuneena Kauniainen pitää ehdotusta kohdistaa operointikulut jäsenkunnille paikallisen joukkoliikennetarjonnan perusteella.

Kauniainen on aikaisemmassa lausunnossaan kannattanut kuntaosuuslaskennassa nykyisen mallin mukaista käytäntöä myös vyöhykejärjestelmässä. Siinä lipputulot jaetaan kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti kunnittain joukkoliikenteen todelliseen käyttöön perustuen. Kuntayhtymä muodostuu jäsenkunnista, joille kohdistetaan kustannukset niiltä osin kuin lipputulot eivät kustannuksia kata, joten oikeudenmukainen tapa määritellä kuntaosuus on kuntalaisten matkustuskäyttäytyminen. Tämä voidaan selvittää kuten nykyisinkin lippulajituskimuksin ja matkakorttijärjestelmän keräämillä tiedoilla. Tietotekniikka mahdollistaa luonnollisesti myös yksinkertaisempia tapoja tietojen keruuseen.

Kauniainen ei kannata ehdotettua kuntaosuuslaskentamallin uudistamista. Erityisen epäonnistuneena kaupunki pitää ehdotusta kohdistaa operointikulut jäsenkunnille paikallisen joukkoliikennetarjonnan perusteella.

Operointikustannusten kohdistaminen Kauniaisten kaupungille pelkästään oman alueen paikallisen tarjonnan perusteella korreloi huonosti todellisuuden kanssa. Joukkoliikennevälineiden kapasiteetti on ylimitoitettu Kauniaisten väkilukuun nähden, joka on n. 1/30 ympäröivän Espoon väkiluvusta. Kauniaisilla ei ole teoreettistakaan mahdolli-

Yhdyskuntavaliokunta

§ 77

15.08.2017

suutta hyödyntää sen läpi kulkevien juna- ja bussilinjojen paikkamääriä täysimittaisesti, mikä ei liene tarkoituskaan, jotta kyytiin mahtuu myös Kauniaisten jälkeen matkustajia. Sekä juna- että bussilinjat edustavat läpiajoliikennettä, jonka tarjonta on mitoitettu suurien naapurikuntien tarpeiden mukaisesti.

Kuntaosuuslaskennan uudistamista koskevassa lausuntopyynnössä sanotaan seuraavasti:

”Lisäksi työryhmä ehdottaa, että operointikulut kohdistetaan kuntien alueella järjestetyn joukkoliikennetarjonnan perusteella. Tarjontatasoon vaikuttavat liikennemuotojen paikkakapasiteetti ja operointikulut. Tarjontatason määrittämisessä voidaan huomioida myös alueelliset erityispiirteet, kuten junaliikenteen keskimatkat korottavana vaikutuksena tai kunnan alueen läpikulkuliikenne alentavana tekijänä.”

Varsinaisessa laskelmassa läpikulkuliikenteen vaikutusta ei ole kuitenkaan mitenkään huomioitu.

Lausuntoaineistossa esitetty vertailu ”kuntaosuus / asukas” ei ole käyttökelpoinen oikeudenmukaisuuden mittari. Jäsenkuntien kesken on eroja sekä joukkoliikenteen tarpeeseen että mahdollisuuksiin sen käyttöön, mistä syystä joukkoliikenteen käyttöaste vaihtelee kunnittain. Lisäksi jokainen seudun asukas valitsee itse kulloinkin sopivimman tavan omaan liikkumiseensa.

Tarjontaan perustuva operointikustannusten jako olisi myös pidemmällä tähtäimellä ohjausvaikutukseltaan kyseenalainen, tietty markkinälähtöisyys ja kustannustehokkuus on tärkeä lähtökohta, vaikka ja juuri siksi, että kysymyksessä on osittain verovaroin subventoitu palvelumuoto.

Kauniainen pitää siirtymistä vyöhykejärjestelmään valitettavana. Osittain uudesta järjestelmästä johtuvat ongelmat kohdistaa kustannukset jäsenkunnille perussopimuksen mukaisesti. Tästä seuraa tarve etsiä uusia tapoja kuntaosuuksien jakamiseksi. Esitetty laskentamalli on kuntayhtymälle hallinnollisesti vähätöinen mikä sinänsä pyrkimyksenä on hyvä asia, mutta johtaa uusiin ongelmiin. Pienelle kaupungille, joka sijaitsee keskellä suurta kaupunkia, malli johtaa kohtuuttomuuksiin ja jopa nykyisen kuntaosuuden nelinkertaistumiseen. Tilinpäätöksessä 2016 Kauniaisten kuntaosuus oli 606.000 euroa, kun lausuntoaineistossa vuodelle 2018 ennustetaan kuntaosuudeksi 2.729.000 euroa. On selvää, että minkään kunnan talous ei mahdollista tällaista muutosta asukasmäärän ja palvelutason pysyessä ennallaan. Kauniainen ei missään nimessä voi hyväksyä mallia, ellei kaupungin sijaintia ja erityispiirteitä kyetä ottamaan huomioon tavalla, joka säilyttää kuntaosuusennusteet nykyisellä tasolla, vastaten kauniaislaisten todellista joukkoliikenteen käyttöä. Kauniainen edellyttää, että sen erityispiirteet otetaan huomioon kuntaosuuden määrittelyssä esimerkiksi kustannuksia alentavaa kerrointa käyttämällä.

Vastaavasti myös infra- ja yleiskulut tulisi jatkossakin jakaa joukkoliikenteen käytön perusteella eikä lipputulojen kohdistuksista suoraan

kunnille tule luopua, vaan kuntalaisten ostamien lippujen tulee edelleen vähentää kuntien omaa rahoitusosuutta. Lippu- ja informaatiojärjestelmää kehitettäessä tulisi jatkossakin varmistaa kuntalaisuustiedon hyödynnettävyys.

Kuntayhtymä koostuu itsenäisistä kunnista, joilla on omat taloushallinnot ja tarpeet varmistaa läpinäkyvä, ymmärrettävä ja oikeudenmukainen taloudenpito.

9. Infrakorvausten käsittely kuntaosuuksien laskennassa

Korko vaikuttaa lippujen hintoihin ja on suurissa investoinneissa merkittävä kuntaosuuksia nostava tekijä.

Joukkoliikenteen infrahankkeiden pääoman korkoprosentiksi sovittu 5 % ylittää selvästi yleisen korkotason. Korko vaikuttaa kuntayhtymän kustannustasoon ja sitä kautta lippujen hintoihin ja kuntaosuuksiin. Joukkoliikenneinfran pääoman korkoprosentin sitominen 12 kk:n euribor-korkoon pienellä sovittavalla marginaalilla lisättyä on kannatettava ehdotus.

Lähtökohtaisesti omistajakuntien subventio-osuus on sovittu olevan korkeintaan 50%. Tätä korkeampaa, tilapäistäkin, subventioastetta, esimerkiksi suurten merkittävien infrahankkeiden yhteydessä, voidaan soveltaa vain erikseen sopimalla.

10. Halukkuus rahoittaa sähköbussien lisähankintoja ja järjestää seudullisia bussivarikoita

Kauniainen suhtautuu myönteisesti sähköisen bussiliikenteen edistämisyhtymisiin.

Kauniaisissa ei tiiviin kaupunkirakenteen ja tilanpuutteen vuoksi ole järjestettävissä bussivarikoita tai vilkkaita kääntöpaikkoja sähköbussien latausmahdollisuutta ajatellen.

Kaupunki suhtautuu kuitenkin myönteisesti sähköisen bussiliikenteen edistämisyhtymisiin ja antaa tässä lausunnossaan tukensa HSL:n sähköbussihankkeelle. Kauniainen sitoutuu muiden jäsenkuntien vastaavasti sitoutuessa, osallistumaan sähköbussien ja tarvittavan latausinfrastruktuurin lisähankintaan nykyisen kuntaosuutensa suhteessa.

11. Koululaisryhmien maksuton matkustaminen

Pääperiaatteena tulee olla, että kaikilla matkustajilla on voimassa oleva matkalippu.

Liputtomaan matkustamiseen oikeutettujen erityisryhmien lisäämiseen liittyy ongelmia. Koululaisryhmien maksuttomat joukkoliikennematkat lisääisivät paineita muiden asiakasryhmien lipunhintojen nostamiseksi tai vastaavan edun saamiseksi, olisi lipuntarkastuksessa hankala valvoa ja antaisi lapsille ja nuorille väärän kuvan julkisten palve-

Yhdyskuntavaliokunta

§ 77

15.08.2017

lujen rahoituksesta.

Kukin jäsenkunta voi halutessaan myöntää erityisryhmille avustuksia matkalippujen kustannuksiin, mutta uusia ilmaisryhmiä tai alennettuja hintoja ei pidä ottaa osaksi joukkoliikennejärjestelmää.

YTJ:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSL:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSL- kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2018 - 2020.

Päätös:

Yhdyskuntavaliokunta päätti esittää KH:lle, että se antaisi HSL:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon täydennettynä seuraavilla puheenjohtajan esittämällä ja valiokunnan yksimielisesti hyväksymillä lisäyksillä (lisäykset/täydennykset korostettu kursivilla):

- Kohta 1. Strategiset tavoitteet, viimeinen kappale:

Tehokas taloudenhoito ensiarvoisen tärkeää kuntien vallitsevassa talouden tilanteessa, mutta myös mikäli taloudellinen tilanne paranee. Palvelut tulee tuottaa kustannustehokkaimmalla tavalla ja eri rahoitusvaihtoehtoja selvittää. Ratkaisujen taloudelliset vaikutukset tulee selvittää ennen uusien hankkeiden **ja varsinkin uusien liikenneinvestointihankkeiden** käynnistämistä. Taloutta ei tule paikata kuntaosuuksia nostamalla. Merkillepantavaa on, että lausuntoaineiston mukaan HSL:n toimintamenojen kasvu ylittää selvästi yleisen kustannustason nousun.

- Kohta 8: Kuntaosuuslaskennan uudistaminen, kolmanneksi viimeinen kappale:

Kauniainen pitää siirtymistä vyöhykejärjestelmään valitettavana. Osittain uudesta järjestelmästä johtuvat ongelmat kohdistaa kustannukset jäsenkunnille perussopimuksen mukaisesti. Tästä seuraa tarve etsiä uusia tapoja kuntaosuuksien jakamiseksi. Esitetty laskentamalli on kuntayhtymälle vähätöinen mikä sinänsä pyrkimyksenä on hyvä asia, mutta johtaa **vääristymiin ja** uusiin ongelmiin.

- Kohta 10. Halukkuus rahoittaa sähköbussien lisähankintoja ja järjestää seudullisia bussivarikoita, uusi kappale:

HSL:n tulee varoa sitoutumasta liiksi sähkökäyttöisiin busseihin, koska mm. vetyä käyttäviä saasteettomia moottoriratkaisuja on kehitteillä.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin edellä esitetyillä täydennyksillä tarkennettuna.

Liitteet

JULK_Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018-2020
Liitteet / Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018-2020,

Yhdyskuntavaliokunta

§ 77

15.08.2017

määräaika 31.8.2017

Lausuntopyyntö Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018-2020, määräaika 31.8.2017

Yhdyskuntavaliokunta

§ 78

15.08.2017

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018 – 2020

667/00.04.01/2014

YLKV 15.08.2017 § 78

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikkapäällikkö Jaakko Koivunurmi, puh. 050 382 8756
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio ja taloussuunnitelma vähintään kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. HSY:n hallitus päätti kokouksessaan 16.6.2017, kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti, pyytää 1.9.2017 mennessä jäsenkuntien lausunnot toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018–2020 ennen sen hyväksymistä.

Esityslistan **oheismateriaalina** on lausuntopyyntö sekä alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018–2020, joka löytyy myös HSY:n internet –sivuilta osoitteesta:

<https://www.hsy.fi/fi/tietoa-hsy/paatoksenteko/Sivut/Esityslistat-ja-poytakirjat.aspx>

Hallitus, pöytäkirja 16.06.2017, § 85 HSY:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2018-2020.

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2018-2020 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään strategiaan 2020. Tavoitteita on terävöitetty vähentämällä niiden määrää aiemmista vuosista siten, että ne entistä paremmin fokusoivat toimintaa strategian toteutumisen kannalta keskeisimpiin asioihin. Kaikki tavoitteet ovat numeraalisia, mitattavia ja helposti raportoitavia. Tavoitteiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- ympäristön tila on parantunut
- toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu
- HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut
- HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä
- tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen =1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 78

15.08.2017

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2018 on käytetty 0,8 %:ia, ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä. Inflaatiokerrointa tarkennetaan syksyllä lopullisen talousarvion valmistelussa. Suunnitelmavuodet on esitetty vuoden 2018 hintatasossa.

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 18.11.2016 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2017-2026.

Yhteenveto toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2017–2019

Toiminta:

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan kasvavan vuosittain noin 0,4 % perustuen toiminta-alueen arvioituun 1,5 % vuosikasvuun ja toisaalta veden ominaiskulutuksen ennakoituun 1,1 % vuosittaiseen vähenemiseen. Vuonna 2018 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 92,5 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 73,5 miljoonaa m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 138,5 miljoonaa m³.

Vuonna 2018 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,1 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 320 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 247 000 tonnia. Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 290 000 tonnia, josta biojätettä on 50 000 tonnia ja muita hyödynnettäviä jätteitä noin 149 000 tonnia. Vastaanotettavien maa-ainesten määräksi arvioidaan noin 84 000 tonnia.

Henkilöstö:

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2017 - 2019. Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Vuoden 2018 keskimääräinen henkilöstömäärä on yhteensä 771,0 htv pysyen vuoden 2017 tasolla. Henkilöstömäärien toteutumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Käyttötalous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2018 ovat 351,4 miljoonaa, 3,8 miljoonaa (-1,1 %) vähemmän vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien muutokset sekä vesitaksoissa oletetun 0,8 % inflaatiokorotuksen lisäksi 0,7 % reaalikorotus. Jätehuollossa korotuksia ei ole vuonna 2018 oletettu tehtävän. Suunnitelmavuosille on jätehuollossa kuitenkin laskettu 2,0 % reaalikorotukset.

Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet ovat noin 1 % HSY:n toimintatuloista. Kuntaosuuksilla katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Vuonna 2018 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,12 miljoonaa euroa (4,10 milj. vuonna 2017). Maksuosuudet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa ja Kauniais-ten osuus on 1 %, mikä tarkoittaa suunnitelmakaudella 41 000 euroa v.2018, 42 000 euroa v.2019 ja 43 000 euroa v.2020. Kuluvan vuoden

kuntaosuus on 41 000 euroa. Osuus on budjetoitu ympäristötoimen käyttö-talousarvioon.

HSY:n toimintamenot vuonna 2018 ovat 175,1 miljoonaa euroa, 3,0 miljoonaa (-1,7 %) vähemmän vuoden 2017 ennusteeseen verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset, kuten kemikaalikustannusten normaalia nopeampi kohoaminen sekä eräät kertaluontoiset kustannuserät. Jätehuollossa toimintakuluihin vaikuttavat mm. jätteenkuljetuksen käsitteilyosuuden läpilaskutuksen vaiheittainen lopettaminen sekä jätevoimalan läpilaskutuksen kirjaustavan muutos, joilla kuitenkin ei ole tulosvaikutusta.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2018 on 178,2 miljoonaa (50,7 %), kun se vuonna 2017 ennustetaan olevan 179,0 miljoonaa (50,4 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ollen 183,0 miljoonaa (51,7 %) vuonna 2020.

Nettorahoituskulut vuonna 2018 ovat 69,4 miljoonaa, 1,8 miljoonaa vuoden 2017 ennustettua tasoa enemmän. Korkokuluista 63,0 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Näiden osuus vähenee suunnitelmakauden lopulla, kun perustamislainojen ensimmäiset lyhennykset alkavat vuonna 2019. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2018 vuosikate on 108,8 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 217,7 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 367 miljoonaa euroa toteutuvasta investointitasosta riippuen. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit täysimääräisesti kaikkina suunnitelmavuosina.

Tilikauden tulos vuonna 2018 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen +8,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarauksen aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavien tuloverojen jälkeen tilikauden ylijäämä on +8,3 miljoonaa euroa.

Investoinnit:

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n yhtymäkokouksen 18.11.2016 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2017-2026. Investointeja päivitetään tiedossa olevien muutoksien osalta syksyllä laadittavassa lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa.

Vuonna 2018 investoinnit ovat yhteensä 198,7 miljoonaa euroa, josta 188,0 miljoonaa on vesihuollon ja 10,1 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Vesihuollon investoinnit

Investointisuunnitelman rakenne perustuu kaupunkien kehittymisen mukaisiin investointeihin (kaupunkilähtöiset investoinnit) ja vesihuoltojärjestelmän kehittämisen ja ylläpitämisen mukaisiin investointeihin (vesihuoltolähtöiset investoinnit). Vesihuoltolähtöiset investoinnit on jaettu edelleen vedenhankinnan ja -puhdistuksen investointeihin, vedenjakelun ja viemäroinnin investointeihin sekä jätevedenpuhdistuksen investointeihin.

Toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämät investoinnit suunnitelmakaudelle 2018–2020 ovat yhteensä 106 miljoonaa euroa. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita ovat mm. Finnoo ja Perkkää Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama, Kruunuvuorenranta ja Pasila Helsingissä sekä Kehäradan asemaseudut Vantaalla.

Vedenhankinnan ja -puhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle 2018-2020 ovat yhteensä 20,4 miljoonaa euroa. Merkittävin investointi kaudella on Pitkälän vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostaminen ja rakennustekninen saneeraus.

Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit suunnittelukaudelle 2018-2020 ovat yhteensä 131 miljoonaa euroa. Vedenjakeluverkoston merkittävimmät investoinnit suunnitelmakaudella ovat Hiekkaharjun uuden vesitornin rakentaminen, uudet yhteydet Vanhastakaupungista Ala-Tikkurilaan, Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille sekä Porkkalankadulta Ruoholahteen johtava varmistusyhteys. Merkittävimmät viemärointijärjestelmän investoinnit suunnitelmakaudella ovat Kivistön ja Koillis-Espoon runkoviemäri sekä Jokivarssi-Mikkola runkoviemäri.

Verkostosaneerauksessa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen. Merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden yhteydessä. Vanhoja vesihuoltotunneleita kunnostetaan.

Jätevedenpuhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudella 2018-2020 ovat yhteensä 276,7 miljoonaa euroa. Merkittävin investointi suunnitelmakaudella on Blominmäen jätevedenpuhdistamohanke, johon on suunnitelmakaudella varattu 258,7 miljoonaa euroa.

Jätehuollon investoinnit

Aluepalvelulähtöisten investointien suurimmat yksittäiset investoinnit ovat vuoden 1990 alussa valmistuneen Kivikon jätepalvelukeskuksen korjaus- ja täydennystyöt. Suunnitelmakauden lopussa on myös suunniteltu kehitettäväksi uuden tyyppistä palvelukonseptia Sortti-asemien toimintaan.

Käsittelypalvelulähtöisten investointien keskeisimmät investoinnit ovat jätteenkäsittelykeskuksen toiminnan varmistamiseen ja ympäristöhaittojen minimoimiseen liittyvät rakennustyöt.

Muina toimintaa tukevina investointeina varaudutaan lähinnä Seutulan käytöstä poistetun kaatopaikka-alueen perustilan selvittämiseen ja kunnostamiseen viranomaisten ja jätehuollon uusien toimintamallien edellyttämällä tavalla. Seutulan alueen suunnitelmallinen kehittäminen kiertotalouden tarpeisiin sisältyy suunnitelmakauden vuosien 2018-2020 investointihankkeisiin.

Rahoitus:

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2017 ennusteen mukaan noin 284 miljoonaa, mikäli vuoden 2017 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 367 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 125 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 525 miljoonaa euroa.

Lähi vuosien erittäin suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2020 lopussa 26,2 % kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 28,2 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

Esitys lausunnoksi

HSY –kuntayhtymä on luotettava vesi- ja jätehuollon palveluiden sekä ajantasaisen seutu- ja ympäristötiedon tuottaja. HSY:n strategiset päämäärät ja niistä johdetut tavoitteet ovat hyvin asetetut ja niiden seuranta on onnistunut. Korkeaan toimintavarmuuteen ja verkostojen toiminnan optimointiin tulee jatkossakin HSY:n ydintehtävänä kiinnittää eniten huomiota. Vedenjakelun toimintavarmuuden lisääminen runkovesijohtoyhteyksiä varmentamalla ja verkoston toimintahäiriöiden vähentäminen ennakoivalla kunnossapidolla sekä saneerauksen priorisointimenetelmän kehittämisellä ovat erittäin kannatettavia hankkeita. Ympäristön tilan parantamiseen tähtäävät toimenpiteet kuten jätevedenpuhdistuksen jälkeinen fosfori- ja typpi kuorman määrän pitäminen ennallaan tai jopa alentaminen Blominmäen jätevedenpuhdistamon käyttöönoton myötä tulokuormituksen kasvusta huolimatta on tärkeää. HSY:n mahdollisuudet seudullisena toimijana kordinoida tehokkaita materiaalivirtoja tulee hyödyntää.

Pyrkimykset vesihuollon tuottavuuden parantamiseksi mm. optimoimalla palvelujen oston ja oman työn välistä suhdetta sekä tähtääminen rahoituksen tasapainoon niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella, tulee pitää tavoitteena. Suunnitelmakaudella tämä ei toteutune merkittävien investointien vuoksi. Pitemmällä aikavälillä rahoituksen tasapainoa tulee tavoitella investointitarpeiden nykyistä kriittisemmän tarkastelun kautta, samalla huolehtien taksojen kohtuullisuudesta siten, että korotukset vastaisivat korkeintaan yleisen kustannustason nousua.

HSY:n ja jäsenkuntien kesken on valmisteilla vesihuoltolain mukainen huulevisopimus, jonka seurauksena tulisi myös vesihuollon käyttö-, perus- ja liittymismaksut sekä niiden hinnoittelurakenne tarkastella uudelleen. Kuntaosuuksia ei tule nostaa nykyisestä.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 78

15.08.2017

HSY:n toiminta seutu- ja ympäristötiedon tuottajana palvelee koko seudun MAL-työtä ansiokkaasti. Kaikille avoimesti saatavilla oleva tieto on kannattavaa ja sitä työtä tulee jatkaa.

Kauniaisten ja HSY:n yhteistyö toimii hyvin vesihuoltoinvestointien ja kadunrakennustöiden yhteen sovittamisen sekä myöskin laadittujen palvelusopimusten seurannan osalta. Vesihuollon kehittämissuunnitelmien sekä toiminta-alueiden päivitys yhdessä HSY:n ja muiden jäsenkuntien kesken on sujunut erittäin hyvin.

YTJ:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSY:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSY –kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2018 – 2020.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

JULK_Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2018-2020
Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2018-2020, määräaika 1.9.2017

Oheismateriaali

Ote HSY:n hallituksen pöytäkirjasta 16.6.2017 / Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2018-2020, määräaika 1.9.2017
Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020 / Lausuntopyyntö HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2018-2020, määräaika 1.9.2017

Yhdyskuntavaliokunta

§ 79

15.08.2017

Kuntalaisaloite Villa Junghansin puiston säilyttämiseksi

162/10.03.01/2017, 4/00.02.00/2017

YLKV 15.08.2017 § 79

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Marko Lassila, puh. 050 382 9313
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupungille on toimitettu 21.6.2017 saapunut kuntalaisaloite koskien kaupungintalokorttelin asemakaavan muutoksen laatimista siten, että Junghansinkujan eteläpuolella oleva alue säilytettäisiin rakentamattomana. Kyseinen alue on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu asuinkerrostalojen korttelialueeksi. Vireillä olevassa asemakaavan muutoksessa aluetta ollaan säilyttämässä edelleen asuinrakennuskäytössä.

Esityslistatekstin **oheismateriaalina** olevan kuntalaisaloitteen on allekirjoittanut 412 kuntalaista. Koska valtuuston toimivaltaan kuuluvassa asiassa aloitteen tekijöinä on yli 2 % kunnan äänioikeutetuista asukkaista, asia saatetaan valtuuston käsiteltäväksi kuuden kuukauden kuluessa sen vireille tulosta.

Kaupunginhallitus päätti 15.6.2016 (§119) käynnistää ns. kaupungintalokorttelin alueen asemakaavoituksen alueesta järjestetyn arkkitehtikilpailun voittanutta ehdotusta kehittämällä, mutta samalla hyödyntämällä muiden kilpailussa palkittujen ja lunastettujen ehdotusten vahvuuksia. Samalla kaupunginhallitus päätti edellyttää, että kaavoituksen yhteydessä selvitetään kaupungintalon säilyttäminen, varmistetaan Gula Villanin ympärille riittävän suuri avoin ympäristö sekä säilytetään kaupungintalon edessä oleva avoin puistoalue. Arkkitehtikilpailun voittaneen ehdotuksen rakennusoikeuden määrää ei saa ylittää. Uudesta keskusta-alueesta halutaan luoda vehreä ja puistomainen.

Asemakaavan muutos syntyy maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen suunnittelu- ja päätöksentekoprosessin tuloksena, jolloin ratkeaa myös kaavan lopullinen sisältö ja muoto. Kaavaprosessin edetessä määritellään myös kuntalaisaloitteen kohdealueen käyttötarkoitus ja koko alueen viheralueiden laajuus, jolloin kuntalaisaloitteessa esitetyt asiat tulevat käsitellyiksi käynnissä olevassa kaavaprosessissa. Näin ollen asemakaavoitukseen liittyville erillisille päätöksille ei ole tarvetta.

Osalliset voivat ottaa kantaa suunnitteluratkaisuihin asemakaavan muutosluonnoksen ja -ehdotuksen virallisten nähtävilläolojen aikana. Osallisten palaute otetaan suunnittelussa huomioon mahdollisuuksien mukaan tarkoituksenmukaisuusharkintaa käyttäen. Alustavan aikataulun mukaisesti asemakaavan muutosluonnos olisi nähtävillä syksyllä 2017, jolloin aiheesta järjestetään myös yleinen informaatio- ja keskustelutilaisuus.

YTJ:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että KV merkitsee kuntalaisaloitteen ja siihen annetun vastauksen tiedoksi samalla todeten, että asemakaavan sisältö ja lopullinen muoto syntyvät suunnittelu- ja päätöksentekoprosessin tuloksena, jolloin asemakaavoitukseen liittyville erillisille päätöksille ei ole

Yhdyskuntavaliokunta

§ 79

15.08.2017

tarvetta. Kuntalaisaloite sekä muu asemakaavaprosessissa annettu palaute otetaan suunnittelussa huomioon mahdollisuuksien mukaan sekä tarkoituksenmukaisuusharkintaa käyttäen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

JULK_Kuntalaisaloite, adressi, Villa Junghans-puiston säilyttäminen

Oheismateriaali

OHEISMATERIAALI: Kuntalaisaloite_useita allekirjoittajia (Villa Junghans -puisto säilytettävä)

Yhdyskuntavaliokunta

§ 80

15.08.2017

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2016

43/02.06.01/2017

YLKV 15.08.2017 § 80

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioinnin tulokset esitetään arviointikertomuksessa. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aiheita. Käytännössä on tarpeen, että kaupunginhallitus pyytää alaisiltaan valiokunnilta selvitykset arviointikertomuksesta ja kokoaa niistä koko kaupunkia koskevan kaupunginhallituksen lausunnon.

Tarkastuslautakunta on kokouksessaan 17.5.2017 § 37 hyväksynyt ja allekirjoittanut tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2016 ja päättänyt saattaa sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi esittäen, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa kursivilla esitetyistä kysymyksistä ja suosituksista valiokuntien ja kaupunginhallituksen vastineet lokakuun 2017 loppuun mennessä. KV päätti kokouksessaan 12.6.2017 § 63 merkitä arviointikertomuksen tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan hyväksymä arviointikertomus on esityslistan **oheismateriaalina**.

Arvioinnin painopistealueena vuonna 2016 oli sosiaali- terveystoimi.

Yhdyskuntavaliokunnan vastuualueelle ei tällä kertaa kohdistu erillisiä selvitettäviä asioita, mutta edellisten vuosien arviointikertomuksissa esitettyjen havaintojen ja kehittämisehdotusten seurannan yhteydessä tarkastuslautakunta nostaa esiin huomiot sisäilmaongelmista ja korjausinvestointimäärärahojen riittävyyden, todeten samalla että yhdyskuntatoimi on esittänyt määrärahoihin 25 % korotusta tulevien vuosien talousarvioihin sekä tarvetta erilliselle lisäinvestointihankkeelle kaupungin rakennuskannan korjausvelan kattamiseksi. Tarkastuslautakunta pitää resurssien lisäämistä tarpeellisenä ja pyytää seuraamaan tilannetta.

Todettakoon, että rakennusten sisäilmaongelmatilanteisiin kaupungilla on toimivat käytännöt. Moniammatillinen sisäilmatyöryhmä, jossa on edustus kaupungin työterveyshuollolla, työsuojelulla, kiinteistöyksiköllä ja rakennuttamistoimella sekä tapauskohtaisesti asialistalla olevien tilojen käyttäjähallintokunnalla, käsittelee kaikki saamansa ilmoitukset ja edistää viivyttämättä kaikkien koettujen haittojen syiden selvittämistä ja toimenpiteitä niiden poistamiseksi. Useimmissa tapauksissa ratkaisut löytyvät ja ongelmat ovat ripeästi korjattavissa, mutta ikävä kyllä toisinaan sisäilmaongelmien diagnostisointi ja toimenpidesuunnittelu on vaikeaa ja aikaa vievää. Ongelmien syyt on kuitenkin aina saatava selville ennen kuin niiden aiheuttajat ovat poistettavissa. Korjaushankkeiden suunnittelun ja toteutuksen viivee-

Yhdyskuntavaliokunta

§ 80

15.08.2017

tön käynnistäminen pystytään toteuttamaan vuosittaisen yllä- ja kunnossapitoinvestointimäärärahan puitteissa, mutta suurempiin ennalta arvaamattomiin korjaushankkeisiin anotaan lisämääräraha tarpeen tarkennuttua.

Em. rakennusten yllä- ja kunnossapitoinvestointien vuosittainen määrärahataso on korotuksen jälkeen 1,0 miljoonaa euroa. Tämäkään ei tule riittämään kaikkiin koko kaupungin rakennuskannan yllä- ja kunnossapidon korjaustöihin, vaan suuremmat kokonaisuudet tullaan hankesuunnitteluvaiheen jälkeen esittämään toteutettavaksi erillisinä investointihankkeina. Talousarvioesityksessä vuodelle 2017 on koottu aiempaa huolellisemmin kaikki tiedossa olevat korjaustarpeet. Mikäli tavoite tilankäytön tehostamisesta toteutuu ja osasta kaupungin kiinteistökannassa nyt olevista rakennuksista voidaan luopua, se luonnollisesti vähentää yllä- ja kunnossapitoinvestointien kokonaistarvetta.

Koko kaupungin toimintaa koskien

Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen eri toimialojen itsearviointimenettelyn jatkokehittämistä ja sen ulottamista myös valiokuntien työskentelyyn. Itsearvioinnissa toiminnan ja prosessien tuloksellisuuden sekä määrällisen toteuman lisäksi toimialojen tulisi myös arvioida toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, palvelujen saatavuutta sekä vaikuttavuutta kuntayhteisöön, asukkaisiin ja fyysiseen ympäristöön.

Tarkoituksenmukaista olisi, että kaupungin johtoryhmä valmistelisi itsearviointimenettelyn tapoja yhteisesti sovellettavaksi kaikkien valiokuntien työskentelyssä.

Yhteenvetona tarkastuslautakunta katsoo tarkastushavaintoihinsa ja arviointeihinsa perustuen, että valtuuston hyväksymät taloudelliset sekä toiminnan tavoitteet ovat riittävässä määrin saavutetut, mutta että näkymät lähivuosille ovat edelleen haastavat talouden tasapainottamisohjelman hyvästä etenemisestä huolimatta.

Arviointikertomuksen liitteenä 1 on taulukoita talouden tunnuslukujen kehityksestä. Liitteenä 2 on pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien yhteisarviointi asunto- ja maankäyttöpoliitikan hyvinvointia tukevista toimenpiteistä pääkaupunkiseudulla. Liitteenä 4 on yhteenveto edelliselle valtuustolle toteutetusta kyselystä menneen kauden arvioimiseksi sekä ajatuksiksi valtuustotyöskentelyn kehittämisestä.

YTJ:

Valiokunta hyväksyy selvityksen tarkastuslautakunnan vuoden 2016 arviointikertomuksessaan esiin nostamista havainnoista yhdyskuntatoimen toimialan osalta ja lähettää sen edelleen KH:lle, joka kokoaa koko kaupungin lausunnon.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2016

Yhdyskuntavaliokunta

§ 81

15.08.2017

Yhdyskuntavaliokunnan päätösvallan delegointi

46/00.01.01/2014

YLKV 15.08.2017 § 81

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniaisten kaupungin hallintosääntö määrittelee eri toimijoiden toiminnan, toimivallan jaot ja tehtävät. Hallintosäännön mukaan valiokunta voi siirtää päätösvaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Valiokuntien alaisilleen viranhaltijoille siirtämä päätösvalta kootaan valtuustokausittain tarkistettavaan päätökseen. Ratkaisuvalltaa siirrettäessä tulee huomioida asiaan liittyvä lainsäädäntö sekä ao. toimialan organisaation mukainen päätäntävalta. Valiokunnalta viranhaltijalle siirretyistä asioista tulee hallintosäännön mukaan pitää päätöspöytäkirjaa.

Nykyiset toimialalla voimassa olevat delegoinnit ovat esityslistan **oheismateriaalina**.

YTJ:

Valiokunta päättää vahvistaa liitteen mukaiset delegoinnit käytettäväksi myös valtuustokaudella 2017-2020.

Mahdolliset jäljempänä esitettävät delegointiesitykset tuodaan valiokunnan hyväksyttäväksi tapauskohtaisesti.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Yhdyskuntavaliokunnan delegoinnit

Yhdyskuntavaliokunta

§ 82

15.08.2017

Yhdyskuntavaliokunnan kokousaikataulu syksyllä 2017 ja pöytäkirjojen tarkastaminen

62/00.01.01/2016

YLKV 15.08.2017 § 82

Lisätiedot:

toimialasihteeri Leena Porvali, puh. 050 3829 233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupungin hallintosäännön (§ 107) mukaan toimielin päättää kokouksensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

1.6.2017 voimaan astuneen kuntalain 140 §:n mukaan päätöksen tiedoksi-
anto kunnan jäsenelle on sidottu pöytäkirjan nähtävänä pitoon yleisessä
tietoverkossa ja kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon
seitsemän päivän kuluessa siitä, kun pöytäkirja on asetettu nähtäväksi
yleiseen tietoverkkoon. Hallintosäännön 128 §:n mukaan kaupunginhalli-
tuksen ja valiokunnan pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen
tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä kau-
pungin verkkosivuilla siten kuin kuntalain 140 §:ssä tarkemmin määrätään.

Jotta tämä ei johtaisi oikaisuvaatimus- ja muutoksenhakuajojen käynnis-
tymisen pitkittymiseen kaupungin johtoryhmä on soveltamisohjeenaan kai-
kille toimielimille päättänyt, että "toimielinten tarkistettut pöytäkirjat saate-
taan tiedoksi julkaisemalla ne yleisessä tietoverkossa viikon kuluttua ko-
kuksesta, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Jos
pöytäkirjan julkaisupäivä sattuu pyhäpäiväksi tai muuksi sellaiseksi päiväk-
si, jolloin virastot yleisesti ovat suljettuina, pöytäkirjat julkaistaan nähtäville
sitä seuraavana arkipäivänä."

Tämä johtaa siis siihen, että toimielinten pöytäkirjat tulee myös tarkastaa
viikon sisällä kokouksesta.

Hallintosäännön 126 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päät-
tämällä tavalla. Yleisin tapa on kahden tarkastajan valitseminen. Yhdek-
sänjäsenisessä toimielimessä tarkastajia on käytännössä kahdeksan, jol-
loin pöytäkirjan tarkastus osuu joka neljanteen kokoukseen. Vaihtoehtoi-
sesti yksi pöytäkirjantarkastaja voisi riittää puheenjohtajan lisäksi. Pöytä-
kirjan allekirjoittavat puheenjohtaja, pöytäkirjantarkastaja(t) ja pöytäkirjan-
pitäjä.

KH päätti 2.3.2016 § 36 valtuustoaloitetta käsitellessään, että kaupungin
toimielimet voivat ottaa käyttöön sähköpostimenettelyn pöytäkirjojensa tar-
kastamisessa. Yhdyskuntalautakunta on vastaavasti päättänyt kokoukses-
saan 22.3.2016 ottaa käyttöön edellä mainitun sähköpostimenettelyn pöy-
täkirjojensa tarkastamisessa, jotta puheenjohtajan ja tarkastajien ei tarvit-
se tulla fyysisesti paikan päälle esim. kaupungintalolle allekirjoittamaan en-
nen tarkastetun pöytäkirjan julkaisemista. Lähes kaikki toimielimet ml. val-
tuusto soveltavat tätä käytäntöä, joka on osoittautunut hyvin toimivaksi ns.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 82

15.08.2017

sähköisen allekirjoituslupalistan puuttuessa. Sähköinen kuittaus tulee toimittaa kirjaamoon siten, että pöytäkirja on tarkastettuna viikon kuluttua kokouksesta.

KH:n ja KV:n hyväksymässä sähköpostimenettelyssä sihteeri lähettää pöytäkirjantarkastajille sähköpostin liitteenä linkin pöytäkirjaan sekä esitetyt hyväksymislomakkeen. Saatuaan pöytäkirjan sähköpostitse pöytäkirjantarkastajan tulee sähköpostin oheen liitetyllä lomakkeella joko ilmoittaa hyväksyvänsä pöytäkirja tai esittää korjausehdotuksensa pöytäkirjanpitäjälle. Tarkastajan tulee lähettää lomake sähköpostin liitteenä kaupungin kirjaamoon, jossa ne leimataan vastaanottopäiväyksellä ja liitetään pöytäkirjaan. Tarkastajat varmentavat sähköisen hyväksynnän seuraavan kokouksen yhteydessä allekirjoittamalla pöytäkirjan kansilehden.

Tarkastetun pöytäkirjan julkaiseminen viikon sisällä kokouksesta asettaa aikaisempaa hieman kireämmän aikataulun pöytäkirjan valmistumiselle sekä hyväksymiselle ja tarkastamiselle. Yhdyskuntavaliokunnan kokouspäivä on tiistai ja näin ollen olisi tarkoituksenmukaista, että pöytäkirja olisi tarkastettuna sekä sähköinen kuittaus lähetettynä kirjaamoon kokousviikosta seuraavan viikon maanantaihin klo 12 mennessä. Mikäli hyväksyntää ei lähetetä määräpäivään mennessä, pöytäkirja katsotaan hyväksytyksi.

Puheenjohtajan on tullut hyväksyä pöytäkirja ennen pöytäkirjan tarkastajille lähettämistä.

Yhdyskuntavaliokunnan kokoukset ehdotetaan pidettäväksi pääsääntöisesti kahden/kolmen viikon välein huomioiden erityisesti valiokunnan, hallituksen ja valtuuston keskinäisen kokousrytmin toimiminen. Yhdyskuntavaliokunnan kokouspäiväksi ehdotetaan pääsääntöisesti tiistaipäiviä ja kokouksen aloitusajankohdaksi klo 18.00.

Ehdotus yhdyskuntavaliokunnan syksyn 2017 kokousaikatauluksi on seuraava:

15.8	TA2018 -luonnos
29.8	TA2018
20.9 (ke)	
10.10	
7.11	
28.11	
12.12	(varalla)
16.1.2018	

YTJ:

Yhdyskuntavaliokunta hyväksyy esittelyn mukaisen alustavan syksyn 2017 kokousaikataulun.

Lisäksi valiokunta päättää, että pöytäkirjojen tarkastamisen osalla noudatetaan myös jatkossa edellä esitetyn mukaista käytäntöä.

Päätös:

Yhdyskuntavaliokunta

§ 82

15.08.2017

Yhdyskuntavaliokunta hyväksyi esittelyn mukaisen alustavan syksyn 2017 kokousaikataulun.

Lisäksi valiokunta päätti, että pöytäkirjojen tarkastamisen osalla noudatetaan myös jatkossa edellä esitettyä käytäntöä, siten että valitaan kaksi pöytäkirjatarkastajaa.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 83

15.08.2017

Yhdyskuntatoimen maksut ja taksat vuodelle 2018

733/02.05.00/2014

YLVK 15.08.2017 § 83

Lisätiedot:

toimialasihteeri Leena Porvali, puh 050 3829 233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kauniaisten kaupungin sisäisen valvontaohjeen mukaan maksut, taksat, vuokrat ja vastaavat on talousarvioon merkittyjen tulojen kertymiseksi ja maksujen reaaliarvon säilyttämiseksi säännönmukaisesti arvioitava. Vastaavasti on taksoja, maksuja ja vuokria tarkistettava mikäli se osoittautuu perustelluksi.

Kauniaisten kaupunki tuottaa laadukkaat palvelut asukkailleen, mikä myös joissakin palveluissa näkyy keskimääräistä korkeampina kustannuksina. Kaupungin tulee asettaa omalle toiminnalleen samat tuottavuustavoitteet kuin naapurikunnissa, jotta kustannuserot eivät kasvaisi. Pääkaupunkiseudun kaupungeissa ja kuntayhtymissä on asetettu tavoitteeksi tuottavuuden nousu 1-2 %:lla/vuosi.

Vuonna 2017 päivitetyn hallintosäännön mukaan valiokunta päättää toimialansa palveluista ja muista suoritteista perittävistä maksuista ja taksoista *lukuunottamatta katujen kunnossapito- ja puhtaanapitotaksaa sekä rakennusluvista ja valvonnasta perittäviä maksuja.*

Taksat tuodaan valiokunnan vahvistettavaksi talousarvion valmistelun yhteydessä. Taksakorotusten vaikutusta toimialan tulokseen ei tässä vaiheessa ole mahdollista tarkasti arvioida, johtuen siitä että yhdyskuntatoimen maksut ja taksat ovat luonteeltaan pääosin kysyntään perustuvia ja näin ollen riippuvaisia kaupunkilaisten tarpeesta käyttää em. palveluja.

Yhdyskuntatoimen palvelumaksut ja taksat tarkistetaan vuosittain. Toimialojen palvelutaksat on tarkistettu vastaamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia sekä kaupunginhallituksen asettamaa 1,5 %:n tuottavuustavoitetta.

Uuden hallintosäännön mukaan yhdyskuntavaliokunta hyväksyy myös kiinteistötoimitusmaksutaksan (aikaisemmin valtuusto).

Kiinteistötoimitusmaksulain (KtmL 558/95) mukaan kiinteistötoimituksesta ja muusta kiinteistönmuodostamislain mukaisesta toimenpiteestä sekä muun lainsäädännön mukaisesta näihin verrattavasta toimituksesta tai tehtävästä peritään kiinteistötoimitusmaksu. Kiinteistötoimitusten, joihin toimitusmääräyksen antaa kunnan kiinteistörekisterin pitäjä, maksuista määrätään kunnan päättämässä kiinteistötoimitusmaksutaksassa.

Nykyinen taksa on ollut voimassa 1.1.2017 alkaen. Ehdotus uudeksi kiinteistötoimitusmaksutaksaksi on esityslistan **liitteenä**. Taksan maksuja on korotettu huomioiden kustannustason nousu ja talouden tehostaminen sekä maankäytön muiden taksojen korotukset.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 83

15.08.2017

Muita maankäytön tulosalueen toimista perittäviä taksoja on korotettu huomioiden kustannustason nousu ja talouden tehostaminen. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesta poikkeamispäätöksestä perittäviä maksuja on korotettu vastaamaan vaadittavaa työmäärää sekä lähemmäs seudullista tasoa seuraavasti:

- Myönteinen päätös: taksaa korotettu 529 eurosta **600** euroon.
- Kielteinen lausunto: taksaa korotettu 270 eurosta **400** euroon.

Naapurien kuuleminen kaupungin toimesta maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa poikkeamisasiassa:

- 65 / kuultava, kuitenkin enintään **400** euroa (ent. 265 euron sijaan).

Ympäristönsuojeluviranomaisen taksoja on korotettu tuottavuustavoitetta vastaten. Poikkeuksena naapurikuuleminen, jonka maksu on nostettu 30 eurosta **150** euroon, jolloin veloitus noudattaa toimialan yleistä linjausta.

Meluilmoitusmaksujen veloitusta on päivitetty vastaamaan paremmin toimeksiantojen vaatimaa työmäärää ja maksut on jaettu kahteen eri kategoriaan:

- murskaus, louhinta, paalutus, suuri ulkoilmakonsertti **300 €** (suuremmat, työläimmät rakennushankkeet)
- muu toiminta **150 €**

Toimialan taksaehdotukset vuodelle 2018 ovat esityslistan **liitteenä**.

YTJ:

Valiokunta hyväksyy liitteen mukaiset maksut ja taksat käytettäväksi 1.1.2018 alkaen.

.....

Yhdyskuntatoimen johtaja totesi, että taksoja korotetaan pääsääntöisesti 2,3 %:n verran, johon sisältyy kaupungin asettama 1,5 %:n tuottotavoite sekä alan yleinen hintakehitys.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Kiinteistötoimitusmaksutaksa vuodelle 2018
Maankäytön taksat vuodelle 2018 (Geotaksa)
Maankäyttölupien taksa vuodelle 2018
Ympäristötoimen taksat vuodelle 2018
Kiinteistöjen taksat vuodelle 2018
Kuntatekniikan maksut ja taksat vuodelle 2018
Konetaksat kaupungin töissä
Konetaksat yksityisten töissä

Yhdyskuntavaliokunta

§ 84

15.08.2017

Yhdyskuntatoimen vuoden 2018 talousarvion sekä vuosien 2019-2020 taloussuunnitelman ja vuosien 2018-2022 investointiohjelman valmistelu

77/02.02.00/2017

YLVK 15.08.2017 § 84

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
toimialasihteeri Leena Porvali, puh. 050 382 9233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Talousarvion ja -suunnitelman laadintaprosessi

Kuntalain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Samanaikaisesti valtuuston on hyväksyttävä vähintään kolmea vuotta koskeva taloussuunnitelma. Talousarvio on samalla suunnittelukauden ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman ja talousarvion valmistelusta sekä ohjeistuksesta vastaa kaupunginhallitus.

Yhdyskuntavaliokunta käsittelee toimialan talousarviota kokouksissaan 15.8 ja 29.8.2017. Rakennusvaliokunta käsittelee ja hyväksyy oman talousarvioehdotuksensa kauden ensimmäisessä kokouksessaan 21.8.2017 ja em. valmistelu sekä rakennusvaliokunnan lopullinen talousarvio sisällytetään koko toimialan valmisteluun. Kaupunginhallitus käsittelee talousarviota kokouksissaan 23.10 ja 30.10.2017, valtuustokäsittely on 13.11.2017. Valiokuntakohtainen talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelu käsittää käyttötalousarvion vuodelle 2018 sekä henkilöstö- ja investointisuunnitelman vuosille 2018-2019(22). Valtuusto päättää sitovista määrärahoista tulosaluetasolla. Investoidun pääoman koron ja poistojen, sekä sisäisten vyörytysten osuudet tarkentuvat valtuuston budjettikäsittelyyn mennessä.

Investointiohjelma vahvistuu valtuustokäsittelyn myötä marraskuussa ja siihen perustuva lopullinen työohjelma tuodaan valiokunnalle hyväksyttäväksi vuoden 2018 alussa. Talousarvion yhteydessä valtuusto hyväksyy myös kaupungin kehittämisstrategian, joka kuluvalle ja ensi vuodelle perustuu edellisen valtuuston toimintakautensa alussa järjestetyssä strategiaseminaarissa esille nostamiin valtuustokauden päätöksenteon kannalta tärkeisiin painopistealueisiin ja näitä toteuttaviin usein myös poikkihallinnollisiin toimenpiteisiin. Toimialat työstävät ja tarkentavat talousarviovuoden tavoitteitaan tältä pohjalta.

Osavuosikatsauksissa (tilanteet 30.4. ja 31.8.) raportoidaan strategisten tavoitteiden vuositoimenpiteiden toteutumisesta sekä käyttötalousarvion toteutumisesta tulosaluetasolla ja mahdollisista poikkeamista. Investointihankkeiden etenemistä seurataan toimialalla kuukausittaisten toteumien perusteella ja osavuosikatsauksien raportointiin ajoittuvien seurantapalaverien yhteydessä.

Talouden tasapainottamisohjelma 2018

Yhdyskuntavaliokunta

§ 84

15.08.2017

Talouden tasapainottamisohjelma on käsitelty KH:ssa (1.3.2017 § 22) ja hyväksytty valtuustossa 13.3.2017, jolloin valtuusto päätti, että tasapainoisen talouden saavuttamiseksi tulee vuodelle 2018 asettaa seuraavat talouden hoitoa koskevat raja-arvot ja määräykset, joita tulee noudattaa talousarvion laadinnassa:

- Vuoden 2018 toimintakate saa olla enintään -61,0 miljoonaa euroa.
- Toimintakatteella tarkoitetaan tässä yhteydessä sekä ulkoisten että sisäisten toimintatuottojen ja -kulujen katetta. Toimintakate ei sisällä käyttöomaisuuden myyntivoittoja.
- Toimintakatteen jako toimielimille tapahtuu kaupunginhallituksen vuosittain vahvistamien talousarvion ja -suunnitelman laadintaohjeen kautta valtuuston vahvistaman tasapainottamisohjelman puitteissa.
- Vuosikatteen on oltava positiivinen.
- Tasapainottamistoimenpiteet toteutetaan ilman henkilöstön irtisanomisia tai lomautuksia.
- Vuoden 2018 kunnallisveroaste säilytetään 17,00 ja kiinteistöveroihin tehdään ainoastaan mahdolliset laissa säädettyjen kiinteistöverojen alarajojen noston edellyttämät muutokset.

Toimialat laativat talousarvion valmistelun yhteydessä henkilöstömitoituksen kehitystä koskevan arvion (henkilöstösuunnitelman) suunnittelukaudelle ml. mahdollisten eläköitymisten vaikutukset mitoitukseen. Kaupungin toiminnot tulee järjestää siten, että kaupungin henkilöstön kokonaislukumäärä ei kasva 2018–2020, ellei voida osoittaa, että palvelutarve edellyttää sitä

Kaupungin kehittämisstrategia

Kauniaisten kaupungin visio ja arvot perustuvat KV:n ja KH:n muotoilemaan valtuustokauden 2009-2012 strategiapohjaan. Vision mukaisesti ***Kauniainen on tulevaisuuteen suuntaava, kulttuuriperintöä kunnioitava, ihmisläheinen kaupunki, jonka viihtyisä ympäristö ja ajanmukaiset kaksikieliset palvelut edistävät yhteistä hyvinvointia.***

Vision pohjalta työstetyt kaupungin arvot ovat seuraavat:

1. Turvallisesti lähellä läpi elämän – Trygg närhet genom livet
2. Aito yhteisöllisyys – Äkta gemenskap
3. Elävä kaksikielisyys – Levande tvåspråkighet
4. Luonnonläheisyys – Närhet till naturen
5. Ketterä kehittyminen – Smidig utveckling

Valtuustokauden painopistealueet ja tavoitteet luonnostellaan KV:n ja KH:n keskustelujen mukaisesti ja pohjautuen em. visioon ja arvoihin. Edelleen tavoitteista johdetaan vuosittain yksityiskohtaisemmat toimiala/tulosaluekohtaiset toiminnalliset tavoitteet, joiden toteutumisesta raportoidaan seurantalomakkeen tulossarakkeessa. Esityslistan **oheismateriaali** on yhdyskuntatoimen strategialuonnos.

Käyttötalousarvio 2018

Kehysvalmistelun lähtökohtana on käytetty vuoden 2017 talousarviota. Toimialojen suurimmat muutokset on huomioitu kehysvalmistelussa. Lisäksi on huomioitu kuntien arvioidut kustannustason muutokset 1,3 % vuonna 2018 sekä kaupungin strategian mukainen toimialojen 1,5 %:n tehostaminen. Lopullinen kehys on rakentunut siten, että sillä saavutetaan valtuuston 13.3.2017 päättämän tasapainottamisohjelman toimintakatetta koskeva raja-arvo -61,0 miljoonaa euroa.

Tuotot

Valiokuntatason tuloarvio ilman tonttimyyntejä ja maankäytösopimuskorvauksia on 12,786 miljoonaa euroa, kehysraamin ollessa 13,199 milj.euroa.

Vuoden 2018 suurin muutos on Villa Bredan valmistuminen. Kehysraamiin sisältyy Villa Bredan (sosiaali- ja terveytoimi) tilavuokran korotus noin 1,44 miljoonalla eurolla sekä yhdyskuntatoimen sisäisen vuokratulon vastaava korotus. Lisäksi yhdyskuntatoimen ulkosten menojen (ylläpitokustannukset) on arviotu nousevan noin 176 000 euroa Villa Bredan valmistumisen myötä. Toinen merkittävä muutos on Kasavuoren koulun laajennus. Kehysraamiin on sisällytetty Kasavuoren koulukeskuksen (sivistystoimi) tilavuokran korotus 282 000 euroa sekä vastaava yhdyskuntatoimen vuokratulojen korotus.

Yhdyskuntatoimen tuotot muodostuvat erinäisten palveluiden myötä saatavista myyntituotoista, vuokratuotoista sekä tonttimyyneistä. Ulkoiset tuotot noudattavat pitkälti edellisvuosien tasoa lukuun ottamatta tonttimyyneistä saatavia tuottoja. Tonttien myyntivoitot sekä maankäytösopimuskorvaukset, suuruudeltaan 2,5 miljoonaa euroa, sisältyvät toimialan käyttötalouden kokonaisarvion mukaisesti toimintatuottoihin, sen sijaan ne eivät sisälly toimialalle asetettuun kehysraamiin. Toimialan palvelutaksojen hinnat on tarkistettu vastaamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia ja taksoja on tarpeellisin osin korotettu indeksikorotuksen mukaisesti.

Menot

Valiokunnan alustava menoarvio on 11,305 miljoonaa euroa KH:n asettaman menoraamin ollessa 11,386 milj. euroa. Talousarvio on laadittu tiukkaa taloudenpitoa noudattaen kustannustehokkuus, toiminnan tehostaminen sekä tuloksellisuus huomioiden. Merkittävin ulkoinen menolisäys on HSL:n kuntaosuuden nousu (332 000 euroa). Toiminnan suunnittelussa on keskitytty perustehtävien suorittamiseen huolellisesti, uusia menoeriä välttäen. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu tiedossa olevat toiminnan muutokset sekä kustannustason kehitys. Sisäisten vuokrien korot ja poistot tarkentuvat yhdyskuntatoimen lopulliseen talousarvion käsittelyyn mennessä (29.8).

Investointisuunnitelma vuosille 2018-2020(22)

Kaupungin voimassa oleva investointiohjelma on varsin raskas. Suunnittelukaudelle ei voi ottaa uusia hankkeita muutoin kuin siirtämällä jo hyväksytyjä hankkeita suunnittelukauden ulkopuolelle. Rakennusinvestoinneista tulee aina olla hyväksytty tarveselvitys ennen kuin hankkeelle voidaan varata suunnittelumäärärahaa investointiohjelmaan ja tarkentaa toteutusajankohtaa sekä toteutukseen tarvittavaa määrärahaa. Lopullisen investointiohjelman tulevalle vuodelle vahvistaa KV talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Tarveselvityksen laadinnasta vastaa aina hankkeen käyttäjälautakunta ja investointien suunnittelun tulee olla kiinteä osa sen toiminnan ja talouden suunnittelua (Rakennusinvestointihankkeiden toteutusohje, KV 1.2.2010 § 4).

Kaupungin kiinteistökannassa on mittaviakin rakenne- ja taloteknisiä korjaustarpeita, jotka eivät toistaiseksi sisälly hyväksytyyn investointiohjelmaan ja jotka eivät ole toteutettavissa vuosittaisen yllä- ja kunnossapitoinvestointeihin varattavan määrärahan puitteissa. Tämä tarkoittaa sitä, että jo investointiohjelmaan sisällytetyt hankkeet joudutaan harkitsemaan uudelleen ja/tai lykkäämään toteutuksia suunnitelmakauden ulkopuolelle.

Vuotuisen investointitaso harkinnassa on kyse paitsi yleisen rahoituksen riittävydestä, myös resurssien jakamisesta oikein käyttötalouden ja investointien kesken. Investoinneilla on aina merkittävä vaikutus myös käyttötalouteen. Riittävään käyttötalouden tasoon on varauduttava niin, että jo olemassa olevien ja uusienkin kiinteistöjen tai julkisen käyttöomaisuuden kunnossapidosta ei jouduta tinkimään liian korkean investointitaso vuoksi, eikä korjausvelkaa pääse kertymään. Korjausvelka kasvattaa luonnollisesti painetta tuleville suuremmille investointihankkeille.

Investointien rahoittamisessa voitaneen osittain hyödyntää tonttien myynteistä ja maankäyttösopimuskorvauksista saatavia tuloja. Kaupungilla on jonkin verran potentiaalia, joka on kartoitettu Maankäytön ja asumisen kehityskuvatyön yhteydessä. Koivuhovin alueen kertaluonteisen ja poikkeuksellisen suuren tonttimyynnin toteuduttua seuraavat merkittävämmät kehityskohteet ovat kaupungintalokortteli ja Tammikummun alue. Vuosien 2019–2020 taloussuunnitelmaan sisältyvät tonttien myynnit ovat suhteellisen pieniä. Esitetyt myynnit sijaitsevat Gallträskin alueella v. 2019, v. 2020 osoitteissa Riistarinne 4 ja Jondalintie 16.

Investointiosassa esitetään taulukkoon kootusti toistaiseksi tiedossa olevat lautakuntien investointihanke-esitykset sekä niiden kokonaiskustannusarviot investointiryhmittäin. Lähtökohtana on käytetty vuoden 2017 talousarviossa hyväksyttyä suunnitelmaa. Listaus täydentynee kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston budjettikäsittelyihin mennessä. Hankkeiden määrärahojen kohdistamista taloussuunnitelmavuosille on tarkasteltu myös niiden toteutusvalmiuden kannalta.

Henkilöstösuunnitelma vuosille 2018-2020

KH:n linjauksen mukaisesti kaupungin toiminnot tulee lähivuosina järjestää siten, että kaupungin henkilöstön kokonaislukumäärä ei kasva ellei voi osoittaa että palvelutarve edellyttää sitä. Toimialat laativat talousarvion valmistelun yhteydessä henkilöstömitoituksen kehitystä koskevan arvion

suunnittelukaudelle ml. eläköityminen. Lisäksi siinä arvioidaan henkilöstön määrää ja osaamista suhteessa toimintaan ja palvelutuotannon tavoitteisiin. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan toiminnan mahdollisen lakisääteisen mitoituksen lisäksi seudullinen vertailu. Eri ammattiryhmien välisiin työnjakoihin tulee myös kiinnittää huomiota. Samalla toimintaa tarkastellaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä sukupuolivaikutusten näkökulmasta.

Yhdyskuntatoimen henkilöstömäärä on suunnitelmakaudella edellisten vuosien tapaan 57,0 henkilöä. Tehtävät saadaan suoritettua tällä mitoituksella lukumäärää kasvattamatta, mutta myöskään vähennyksiin ei nykyisten tehtävien vaatimusten kannalta ole mahdollisuutta. Henkilöressurssien riittävyys on paikoin varsin niukka, mikä tarkoittaa toiminnan herkkää haavoittuvaisuutta. Ongelmana viime vuosina on ollut myös osaavan henkilökunnan vaikea saatavuus, mikä tarkoittaa sitä, että sijaistustilanteissa, mutta myös vakituisen henkilökunnan rekrytoinnissa on ollut vaikeuksia. Vajaamiehitys luonnollisesti kuormittaa työssä olevaa henkilökuntaa. Yhdyskuntatoimen henkilöstösuunnitelma tulee sisällyttämään talousarvion koko kaupungin henkilöstöosuuteen. Henkilöstösuunnitelma käsitellään henkilöstöjaostossa ennen varsinaista KH:n budjettikäsittelyä. Henkilöstösuunnitelman lisäksi toimialat käyttävät kesä- ja kausityöntekijöitä sekä tarvittaessa lomasijaisia ja/tai projektityöntekijöitä.

Yhdyskuntatoimen henkilöstömitoitus on tehtävien laajentuessa sekä vilkkaan kaavoituksen ja rakentamisen kaudella onnistuttu pitämään 15 vuoden takaisella tasolla (v. 2003 57,5 henkilöä, v. 2018 esitys 57,0 henkilöä). Vastaavana ajanjaksona koko kaupungin henkilöstömäärä on kasvanut n. 83 henkilöllä. Kaupungin kiinteistökanava on vastaavana ajanjaksona kasvanut huomattavasti sekä kaupungin infrastruktuuri laajentunut uusilla puistoilla, yleisillä alueilla ja kevyen liikenteen väylillä. Tämä tarkoittaa luonnollisesti toiminnan ja henkilöressurssien käytön tehostumista. Tehtävien sisältöä ja toimintatapoja on muokattu vuosien varrella tarpeen mukaan. Infrastruktuurihankkeiden saneerauskohteissa ja maanrakennusurakoissa ei käytetä enää ulkopuolisia valvojia. Niin infrapuolen kuin talonrakennuksen pienkohteissa on myös vähennetty ostopalveluja ulkopuolisilta urakoitsijoilta ja lisätty oman henkilökunnan työpanosta mahdollisuuksien mukaan. Tämän kehitetyn toimintamallin hyödyt konkretisoituvat arjessa kustannustehokkaampana toimintana ja tulokset näkyvät myös työntekijöiden kasvaneena työmotivaationa. Silti etenkin talonrakennuksen poikkeuksellisen laajan työohjelman toteutuksessa on viime ja kuluvan vuoden aikana on henkilöstömitoitus ollut riittämätön. Lisäksi hankkeiden käynnistäminen ja toteutus painottuu kesäaikaan. Myös keskinäinen sijaistaminen kesäkaudella aiheuttaa lisäkuormitusta.

KH on päättänyt kokouksessaan 27.5.2014 luopua täyttölupamenettelystä perustettujen, talousarviossa hyväksytyjen vakanssien osalta. Kaupunginjohtajan myöntämä täyttölupa edellytetään kuten ennenkin tilapäisiin ja määräaikaisiin tehtäviin, joita ei ole talousarvion henkilöstösuunnitelmassa huomioitu.

Liitteet

Yhdyskuntatoimen TAE 2018 ja TS vuosille 2019-2020

Yhdyskuntavaliokunta

§ 84

15.08.2017

Yhdyskuntatoimen investointiohjelma vuosille 2018-2022, luonnos
(Extranet)
Henkilöstösuunnitelma 2018
Strategiset tavoitteet, luonnos

Edellä mainitut liitteet löytyvät sähköisen esityslistan liitetiedostoina, mutta jaetaan myös (poikkeuksellisesti) valiokunnan jäsenille kokouksessa.

YTJ:

Valiokunta käy asiasta keskustelua ja merkitsee asian valmistelun tiedoksi. Valiokunnan jäsenten kirjalliset kommentit pyydetään toimittamaan toimialajohtajalle 21.8. mennessä. Lopullinen KH:n hyväksyttäväksi toimitettava talousarvioesitys käsitellään seuraavassa kokouksessa 29.8.2017.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet

Yhdyskuntatoimen käyttötalousarvio vuosille 2018-2020
Yhdyskuntatoimen strategiset tavoitteet (luonnos)
Yhdyskuntatoimen henkilöstösuunnitelma TAE 2018
Yhdyskuntatoimen investointiohjelma vuosille 2018-2022

MUUTOKSENHAKUOHJEET

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Kauniaisten kaupungin kirjaamosta (katso yhteystiedot oikaisuvaatimusohjeen alla).

Muutoksenhakukiellot ja kieltojen perusteet

Kuntalain 136 §:n (410/2015) mukaan seuraavista päätöksistä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84

Muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja lakiviittaukset:

Oikaisuvaatimusohje

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi kuntalain 134 §:n 1 mom. (410/2015) mukaan tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Pykälät:

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Työsopimussuhteeseen ottamisesta tai päättämisestä voidaan kuitenkin tehdä oikaisuvaatimus vain jos perusteina ovat, että 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai 3) päätös on muuten lainvastainen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, ja yhteystiedot:

Yhdyskuntavaliokunta		
Kauniaisten kaupunki	Sähköposti:	kirjaamo@kauniainen.fi
Kirjaamo	Puh.	09 50561
Kauniaistentie 10	Faksi:	09 5056 535
PL 52, 02701 KAUNIAINEN	Kirjaamon aukioloaika:	klo 8.00–15.45

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja se on toimitettava kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana. Asian katsotaan kuitenkin tulleen viranomaisen tietoon kirjeen saapumispäivänä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja muoto

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava 1) päätös, johon haetaan oikaisua, 2) se, millaista oikaisua vaaditaan ja 3) millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava oikaisuvaatimuksen tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimus päätös saadaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimus. Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitusosoitus

Alla mainittuihin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta myös se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai 3) päätös on muuten lainvastainen. Valitusperusteena ei voida käyttää sitä, että päätös on yksityisoikeudellisten säännösten vastainen. Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Muun lain nojalla tehdyn oikaisuvaatimuksen tai valituksen osalta muutoksenhakuoikeus määräytyy sen lain mukaan.

Valitusviranomainen

Viranomainen, jolle valitus tehdään, ja yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeus	Sähköposti:	helsinki.hao@oikeus.fi
Tuomioistuimet-talo	Puh.	029 56 42000
Kirjaamo	Faksi:	029 56 42079
Radanrakentajantie 5	Kirjaamon aukioloaika:	klo 8.00–16.15
00520 HELSINKI		

Kunnallisvalitus, pykälät: Valitusaika 30 päivää

Hallintovalitus, pykälät: Valitusaika päivää
(katso erillinen muutoksenhakuohje)

Muu valitusviranomainen (katso erillinen muutoksenhakuohje)

pykälät: Valitusaika päivää

Kunnallisvalitusaika ja sen alkaminen

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ja se on toimitettava valitusviranomaisen kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana. Asian katsotaan kuitenkin tulleen viranomaisen tietoon kirjeen saapumispäivänä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arklauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Kunnallisvalituksen sisältö ja muoto

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta. Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot,
- päätös, johon haetaan muutosta,
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi,
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan,
- sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös saadaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi, kotikunta ja postiosoite.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus voi tuomioistuinmaksulain (1455/2015) mukaan periä muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksun (1.1.2016: 250 euroa).